

BRASSÓI LAPOK

SZERKESZTŐSÉG ÉS NYOMDA: KAPU-U. 64-66
KIADÓHIVATAL: FERDINAND KIRÁLY (VOLT REZSŐ) KÖRUT 6

POLITIKAI NAPILAP

TELEFONSZÁMOK: SZERKESZTŐSÉG 1-77
KIADÓHIVATAL 82, NYOMDA 6-77 SZÁM

ELŐFIZETÉSI DIJAK BRASSÓBAN:

Egy óra 90 lej, negyedévre 240 lej, félévre 460 lej,
egy évre 900 lej és havonta 15 lej kézbesítési díj.

FŐSZERKESZTŐ

SZELE BÉLA dr.

ELŐFIZETÉSI DIJAK VIDÉKRE:

Egy óra 100, 1/4 évre 270, 1/2 évre 520, 1 évre 1000 lej
Külföldre: 1/4 évre 420, 1/2 évre 820, 1 évre 1600 lej

XXXII. évt. 211. szám

Vasárnap, 1926. szeptember 19.

Atköltöztünk

Kapu-utca 64 sz. alól

Ferdinand király (volt Rezső)
körut 6. szám

TELEFON-SZÁMUNK: 82
Brassói Lapok kiadóhivatala

Erőtéljes memento

hangzott el dr. Tornyai Gyulának, a magyar parlamenti csoport egyik legkiválóbb tagjának az ajkáról. Egy bánsági lakomán mondott beszédében keresetlenség szavakkal, nyíltan és férfiasan megmondta, hogy azokból az ígéretelekből, melyeket a kormány a választások alkalmával tett a magyarságnak, alig váltott be valamit, s ha ez még tovább így tart, a Magyar Párt kénytelen lesz szakítani a kormánnyal és magára vagy másokkal szövetkezve ellenzékibe menni.

Ez a megnyilatkozás egy olyan kiváló megfontolt, lelkiismeretes politikus részéről, mint Tornyai Gyula szenátor, aki a bánsági magyar telepések ügyét a Népszövetség előtt hatalmas felkészültséggel védelmezte, annak a bizonyossága, hogy a helyzet immár tényeg tarthatatlanná kezd válni és a magyarságnak határoznia kell sorsáról. Elérkezett az az utolsó pillanat, amikor a sok olcsó és üres ígérelet, keddörzsölő és szemforgató magamentegődzést, a kötelezettségektől való menekülés ravasz, de mégis könnyen felismerhető kibuvóit határozott őszinte magartásnak, komoly és igazságos tetteknek kell felváltaniok. Ha a kormány és pártja képes volna elfelejteni és hálátlanul semmibe venni azt a rendkívüli szolgálatot, melyet a magyarság neki teljes odaadással és bizalommal tett, akkor a legjobb, ha a magyarság minél hamarabb levonja a helyzetet konzekvenciáját. Akkor nem csak a Magyar Párt becsülete, s a magyarság egysége követeli meg a mielőbbi való szakítást, hanem amaz elsőrendű érdek is, hogy a további küzdelem irányára és eszközeire nézve tisztában legyen a teendőivel.

A Magyar Párt nagygyűlésének, ép a magyarság mindennél fontosabb segítségének a megóvása céljából, már határozott képet kell kapnia a kormányzat valódi arcáról a magyarsággal szemben. Az alakítási és képmutatási biztatások helyett a konkrét kötelezettségek kézzelfogható tényei szükségesek és pedig nemcsak a választási paktum írásos megállapodásai dolgában, hanem a közigazgatás és közélet mindennapos bánásmódai és kártevési dolgában is. Látnunk kell egy nyilvánvaló rendszerváltozás nyomait, a jogtisztogatás és jogbiztonság az egész vonalon érezhető bizonyosságait. Ezekről a néppárti kormánynak a vá-

lasztás alkalmával tett ígéretek nélkül is gondoskodnia kellene, mert egyrészt így követeli meg azt az államvezetés magasabb szelleme, s Románia hívása és érdeke, másrészt mert erre kötelezte magát a kormányzat a békeszerződésben, s ezért a világ ítélőszékének is felelősséggel tartozik.

Mitilineu külügyminiszter, az ígéretekbe nem váltó kormány tagja. Genfben tett nyilatkozatában a nemzeti kisebbségek jogainak tiszteletét és érvényesítését hangoztatta. S ugyanekkor tudunk kell idehaza, hogy ez a kijelentés sem egyéb, mint ama fülkápázató frázisok egyike, melyekkel a liberális kormány volt külügyminisztere töltötte meg a külföldet, mialatt itthon a legvadabb reakció, a legméltatlanabb elnyomás, zaklatás, jogfosztás uralkodott. Ha komolyan vennék a békeszerződésben vállalt kötelezettségeket, azokat a nyelvi és kulturális jogokat, melyeket a párisi egyezmény biztosított Románia nemzeti kisebbségeinek, azt a tényt, hogy székely és szász iskolai autonómiái kell megadni s azt a szellemet, mely a veszített haza helyett az új hazában az egyenlőség és szabadság érzetével kívánja pótolni a veszteség fájdalmát, akkor a választási paktumot már rég az utolsó betűig, az utolsó állomásig teljesítették volna, akkor efféle paktumra egyáltalán nem is volna szükség.

Tornyai Gyula szenátor szavai komoly intelem gyanánt hangzanak minden irányban. A kormány felé is, melyet ígéretek beváltására szólít fel és a Magyar Párt felé is, melyet a becsület parancsára figyelmeztet. S mi egyúttal arra hívjuk fel a figyelmet, hogy Románia nemzeti kisebbségeinek a békeszerződés alapján van joga sokkal többet követelni azoktól, mint amiket a kormány a választási paktumban ígért és nem teljesített. S ma, amikor Németország Franciaországgal ölelkezik, amikor a Népszövetségbe is új szellem készül költözni, a hangsúlyt kevésbé jövő-menő pártok és kormányok ígéreteire, mint a népek elvitathatatlan történelmi jogaira kell fektetni. A harcot is ebben a szellemben kell folytatnia Románia magyarságának.

Aláírták az olasz-román barátsági szerződést

RÓMA. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Mussolini és Averescu aláírták az olasz-román barátsági szerződést. Az Averescu tiszteletére adott ebédén több

miniszter és politikai előkelőség vett részt. Averescut a pápa is fogadja, s ekkor szóba kerül a szentszék és Románia között kötendő konkordátum kérdése is.

Mozgósították a feketeingeseket

Lázasan kutatják Mussolini merényletjének büntársait
Briand és Mussolini az olasz-svájci határon találkoznak

RÓMA. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A nyomozás a merénylet büntársainak kiderítésére némileg előrehaladt. A helyzetet rendkívül megnehezíti az, hogy Luceti, a bombavető konokul tagad. A rendőrség Carrara környékén keresi lázasan Luceti büntársait. A vizsgálatok kiderítették, hogy ez a vidék valóságos fészke a republikánus és anarchista mozgalomnak. Starnuci ügyvéd gyanúsítható a legalaposabban azzal, hogy a merényletnek büntársa volt, sőt, hogy a merénylet tervezésében is részt vett. Starnuci a merényletet megelőzően titokzatos fávratot kapott, s aztán a francia határ felé utazott és ott nyoma veszett.

A fascisták vezetősége kiáltványt bocsátott ki, melyben elrendeli, hogy a feketeingések legyenek mozgósításra készenlétben arra az esetre, ha az antifascisták ellen éles intézkedéseket kell tenni.

Amiért az olasz sajtó fel van háborodva

Az olasz sajtóban nagy felháborodást keltett a párisi tekintélyes és a kormány-

hoz közelálló Journal des Debats című lapnak az a maliciózus megállapítása, hogy Franciaország már csak azért sem adhatna ki bizonyos olasz emigránsokat, mivel egy szép napon könnyen megtörténhetné, hogy

Ép ezek kerülnének Olaszországban kormánya.

A római Tribuna azt mondja erről, a cikkről, hogy egyenesen provokálás. Egyúttal polemizál az angol baloldali sajtóval is, mely Mussolininak az olasz imperializmust veti a szemére.

Briand és Mussolini találkozása

Párisi jelentés szerint bizonyosra veszik, hogy Briand és Mussolini közelebb találkozni fognak. Grandi Rómában a találkozást előkészítette. Az összejövetel valószínűleg a Svájccal és Olaszországgal határos Lago Maggiore parti városban,

100 lej Zürichben nyitáskor
2.65 svájci frank

Lucie Delehay az Alhamora színház tagja így nyilatkozik: „Mindenki a saját ízlését követi, az én ízlésemnek a Cadum szappan felel meg, melyet ideálisnak tartok a bőr szépítése számára.” A Cadum szappan a bőrt teljes egészében konzerválja, szépséget és frisséget ad neki.

2298 VI.

esetleg Locarnóban lesz. Ugy tudják, hogy a megbeszélés elsősorban a földközi tenger kérdéseiről, a tuniszi-langeri problémáról, majd az abessziniai kérdéssről folyik. Mussolini valószínűleg felveti az osztrák-német csatlakozást is, mert beavallottak szerint Olaszország a csatlakozást jobban elenzi, mint valaha. Különösen azóta, mióta egyes jelek arra vallanak, hogy Franciaország és Anglia e csatlakozást nem ellenzik olyan határozottan mint eddig.

Születése napján ezer méternyi magasságból vetette le magát

LONDON. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Még mindig élénk pertraktálják Mrs. Dorothy Cain katasztrófáját. Mrs. Dorothy Cain egy állami tisztviselőnek volt a felesége. Eppen azon a napon töltötte be a 25. születésnapját, amikor a katasztrófa érte. A fiatalasszony egy barátjával fogadott, hogy repülőgépen felszáll a levegőbe és onnan ejtőernyő segítségével leereszkedik a földre.

— Sokkal gyávább vagy te ahhoz, hogy ilyesmit megtegy. — mondotta a barátja. — bizonyos vagyok benne, hogy inkább elveszíted a fogadást, de nem ereszkedsz le.

— No majd meglássuk! — jelentette ki bizakodó mosollyal Mrs. Cain.

Muir kapitány aeroplánján szállottak fel a magasba. A fiatalasszony mögötte integetett a mutatványra összesereglett közönségnek. Körülbelül 20.000 ember gyűlt össze, hogy tanúja legyen annak a levezetésnek, a közönség körében ott volt Cain állami tisztviselő is. Az aeroplán mind magasabbra és magasabbra emelkedett. Mintegy ezer méternyi magasságból lehett, mikor azok a lentálók, akik messzelátóval kísérték a gép mozdulatait, hirtelen észrevették, hogy a gépen valami történik.

— Mintha egy pillangó kuszott volna a gép szélére. — beszélt később magáról a szerencsétlen férj könnyek között. — olyan picinynek látszott a felesége. Egy pillanattal ott állott a gép peremén, azután levelette magát az űrbe. És nyomban észrevettem, hogy az ejtőernyő nem nyílt ki. Kiáltani akartam, de a torkom összeszorult. A szívem dobogása megállt. Pár pillanat múlva a feleségem a földön fevert...

A boldogtalan férj elakarta arcát, a mikor erre a jelenetre visszafordított.

— Szörnyű volt, szörnyű volt! — dadogta krótfelhár arccal.

A vizsgálatot azonnal megindították, de még eddig semmi bizonyosat nem sikerült megállapítani. Csak az állásfoglalás, hogy Mrs. Cain valamilyen oknál fogva nem ragadta meg az ejtőernyőt. Muir kapitány nem tudja megmondani, hogy miért tette ezt a szerencsétlen asszony.

— Nem lehetett. — vallotta a kapitány. — hogy Mrs. Cain izgatottságában és idegességében azt hitte, hogy az ejtőernyő már nála van. De az is lehetséges, hogy az asszony szándékkal hagyta a gépen az ejtőernyőt. Lehet, hogy öngyilkosságot akart elkövetni...

A rendőrség ebben az irányban is megindította a vizsgálatot.

Ha a kormánnyal nem lehet boldogulni, a királyhoz fordul a Magyar Párt

Dr. Tornyai Gyula szenátor nyilatkozata

TEMESVÁR. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Az óteleki bucsun megjelent dr. Tornyai Gyula, a bánási magyar szenátor is az ottani magyarság vezetőivel és a díszbéli fontos kijelentéseket tett. A Magyar Párt, ugymond, a választásokon a legteljesebb mértékben eleget tett a kormánnyal szemben vállalt kötelezettségnek, mégis most, hogy mindazokat, a miket a kisebbségnek írásban ígért, teljesítenie kellene, hónapok óta a kiábrándulás idejét éljük.

Lehetetlen az a helyzet, hogy a kormány háta mögött állunk és mégis semmit sem teljesít abból, amit a magyarsággal szemben vállalt.

Igaz, hogy az idő rövid volt, de valamit csak kelene már látni. Annak idején a választás érdekében nem akartak mindent nyilvánosságra hozni, de a titkolódzás ideje már elmúlt; bármely hivatalba megy az ember, s követeli, amit annak idején megígérték.

az a válasz, hogy nem tudnak.

Az őszi ülészek megkezdésével a magyar parlamenti tagok még egyszer meg sürgetnek a kormánynál mindent, amennyiben ez nem használ, felhasználjuk azt a körülményt, hogy

az úgynevezett csucsai paktum ott fekszik öfelsége asztalán.

Az uralkodó tehát Averescu tábornok ki nevezése alkalmával tudta, hogy a kormány a magyarsággal szövetkezett, s kénytelenek leszünk magánál az uralkodónál interveniálni.

Ha nem jutunk a kormánnyal zöldre, akkor nézetem szerint folytatta Tornyai Gyula,

a Magyar Pártnak el kell állnia a kormány támogatásától és egyedül vagy mással kell mennie és menteni, ami még menthető, a becsületünket.

Be kell bizonyítani jóhiszeműségünket, hogy nem vagyunk részesek a becsapásban. Mindenesetre fődolog megvédeni a magyarság egységét.

Egy hihetetlen történet a magyar diákok tragédiájából

Mikor hatósági rendeletre a jó feleletek rossz feleletekre változnak

Ha a törvény téved...

BUKAREST. (A Brassói Lapok munkatársától.) Annak a szomorú kúria zavaros színdarabjának, amit sok mérelességgel közoktatásügynek nevez a hivatalos teendő, a fölöttébb jellemző és érdekes jelenete játszódott le tegnap Bukarestben.

Az eset lényegi a következő: Ismeretes, hogy az erdélyi tanítóképző intézetek között a nagyenyedi református tanítóképző mindig a legjobb hírnévnek örvendett. Ez az intézet, mely az impérium átvételétől kezdve mindig hányattatáson ment keresztül, még április havában rendeltetést kapott az illetékes körzeti tanfelügyelőségtől, hogy az osztályozási rendszer minden álmától nélkülözöttsége meg tudatásával, hogy a tízsázmjegyű osztályozás az ötös számmal az egész országban elégséges, az ötös média (az összes jegyek középértéke) pedig elégséges állásnak eredményt jelent. Az áprilisi rendelet utasította az intézet tanári karát, hogy az ötös jegyet ne vegye elégségesnek, s a második és harmadik negyedévben hatossal osztályozza a megfellelő eredményt.

Ez az év közepén kiadott rendelkezés rendkívül kínos helyzet elé állította a nagyenyedi tanítóképző professzorait és növendékeit egyaránt. Közismert ugyanis, hogy a tanulók csak abban az esetben léphetnek felsőbb osztályba, ha az évvégén összes jegyeiknek médiaja eléri az elégséget. Azonban Nagyenyedén az elmúlt tanév első felében ötössel osztályozták az elégséget az ötös azonban áprilisban hatósági rendelettel elégtelennek nyilvánították. Az inspektorátus tehát az ifjak kényszer és dilemma elé állította az intézet tanári karát, hogy

áprilistól kezdődőleg vagy meg nem érdemelt jó jegyekkel osztályozza az egyes feleleteket, hogy a furcsa rendelet következtében előállt klasszifikálási eltéréseket kiegyensúlyozza, vagy pedig sorba bukattja az intézet növendékeit.

A tanítóképző professzorai mint erkölcsi testület, lelkiismereti kérdést csináltak az osztályozási problémából. Eltekintettek tehát minden ravaszkodástól és politikától s elhatározták, hogy a felleték klasszifikálásán szigorúan a tudást és az érdemet veszik tekintetbe. De miután nem akarták azt, hogy ezt a morális álláspontot az

intézet növendékei keserüljék meg, átíratott intéztek az inspektorátusnak, hogy az 1926. áprilisáig elégségesképpen adott ötös osztályzatok az évvégi média kiszámításánál hatosnak legyenek betudhatók.

Az inspektorátus a tanári kart a közoktatásiügyi minisztériumhoz utasította kérésével. A minisztériumban ahelyett, hogy egyszerűen akceptálták volna a természetet és jogos kérést, utasították az intézet vezetőjét, hogy terjessze be a felvételi naplót s számítsa ki, hogy

amennyiben az elégségesnek minősített ötös osztályzatok elégtelenné számítanak, hányan buknának meg és hányan léphetnének felsőbb osztályba?

Ebből az utasításból nyilvánvaló, hogy a minisztérium politikailag képezi az ügyet, de ennek ellenére valószínű, hogy végeredményben a tanári kar becsületességét és a növendékek egy évi tisztességes munkáját egy időszerűtlensége miatt lehetetlen rendellel tönkre akarnák tenni.

Mikor a törvény feledékeny

Ismeretes, hogy a tanítóképzőkre vonatkozó törvény értelmében az egyes intézetekbe csak a 12—15 év között levő tanulók iratkozhatnak be. Az elemi iskolákba ezzel szemben 7 éves korban lehet és kell be iratkozni, tehát a negyedik eleműt 11 éves korukban végzik el a kisdiákok.

A hét osztályos tanítóképzőbe tudvalevőleg négy elemű végzése után lehet állapni. Így tehát a két iskola korhatára között egy év eltérés mutatkozik, vagyis azok, akik tanítóképzőbe akarnak járni, egy évet már eleve elvesztenek.

A magyar bizottság egyik tagja ebben a kérdésben is intervenált a közoktatásiügyi minisztériumban, ahol közelebb foglalkozni fognak a törvénynek ezzel a tévedésével.

Kávéházban, étteremben és mindenütt, ahova magyarok járnak, követelje a „BRASSÓI LAPOK”-at, Románia legelterjedtebb magyar napilapját.

Róma válasza: néma tiltakozás!

Miért foglalt el a Vatikán teljesen semleges álláspontot a szenátorság kérdésében? – Diplomatikusan vétő egy törvényszakasz ellen

BUKAREST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Többiben is foglalkoztunk már a katolikus püspök-szenátorság problémájával s ennek kapcsán megemlítettük, hogy a kormány átiratot intézett a Vatikánhoz, kérve, hogy döntson a szenátorságra jogosult Majláth gyulafehérvári és Czir bukaresti püspökök között.

Róma válasza néhány nappal ezelőtt érkezett meg — döntés nélkül! Egy közéleti férfi, aki az egyházi és politikai viszonyokkal nemcsak tökéletesen ismerős, hanem országos jelentőségű ügyekben sokszor döntő szerepe van, a következő, rendkívül érdekes megjegyzéseket fűzi a vatikán levelehez:

— Róma válasza természetesen diplomáciai aktus, amint a Vatikán nemzetközi érintkezései sohasem nélkülözik és nem is nélkülözhetik a politikai élt. Azonban a szenátorság politikája sokkal kifinomultabb és tartózkodóbb, mint amennyire ez a köznap értelemben vett diplomáciánál szokásban van.

— Itt van például a kormánynak a katolikus szenátorság problémájára kapott válasza. Ez a franciák megfogalmazott levélmely egyébként minden valószínűség szerint sohasem kerül a nyilvánosság elé, a jehető legtokétesebb udvari sággal és a legkifinomultabb indoklással hártja el magát a felejtett döntés jogát és kényszerűségét. Nyilvánvaló, hogy a Szentkéneknek rendkívül kényes felt volna a választás. Ennek ellenére valószínű az, hogy Róma legajább valami sejtető, finom formában ajánlotta volna valamelyik püspököt, de

a teljes semlegességgel néma tiltakozását akarja kifejezni a szenátusi törvénnyel szemben.

— Mint ismeretes a szenátusi törvény értelmében az összes keleti egyházak valamennyi püspöke tagja a szenátusnak, ugyan csak kivétel nélkül tagok a görög katolikus egyház püspökei is, ellenben a nyugati

egyházak csak egy-egy püspököt küldhetnek a legfelsőbb törvényhozó testületbe. Annak idején a törvénynek ez a szakasza éles indignációt váltott ki a kisebbségi egyházak körében, mert ez a

paragrafus megkülönböztetés úgy a római katolikus, mint a református világegyházakat inferioris helyzetbe hozta a keleti egyházakkal szemben.

— Kétségtelen, hogy a szenátusi törvénynek idevonatkozó szakasza teljes reformálásra szorult. Egyrészt, mert nélkülözi a tapintatot és az igazságosságot, másrészt pedig nem eléggé diplomatikus.

— A Vatikán természetesen nem avatkozhatott bele a püspök szenátorságok problémájába, hiszen ez a kérdés valóban Románia magán- és belső ügye. Ezenben mint az egyház életével összefüggő kérdést, minden kritikai megnyilvánulás nélkül szamontartotta a szenátusi problémát is, melynek megoldása kétséget kizárólag nem szült tulságos tetszést Rómában.

A merőben semleges vatikáni döntés, jóllehet még a legtávolabbról sem célzó semmire s bár hangneme a legudvariasabb, nem más, mint néma tiltakozás!

Az egész válasznak ez a hangja a vétő adja meg különleges politikai jelentőségét.

— Hansúlyozom, hogy ez a fejtegetés sel kapcsolatba semmiképpen sem lehet oda-kövekeztetni, hogy akár a romániai katolikus, akár a Vatikán gyakorlati, politikai célok érdekében szeretné több püspököt látni a szenátusban. Hiszen ugyszólván semmit sem számít az, hogy egy csoportot vagy intézményt egy ember képvisel-e vagy három... Sőt éppen, az egyházak közé vetett politikum ellen tiltakoznak akkor, amikor megkülönböztetés és osztályozás helyett egyenlő szempontokat, azonos mértéket és hasonló jogokat óhajtanak.

Romániát három évre a népszövetség tanácsába választották

Csehszlovákia meglepetésszerűen került be a nem állandó tanács tagok sorába

Stresemannt mint az állandó tanács új, ötödik tagját üdvözltek

Stresemann a tanácsban

GENF. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Csütörtökön délelőtt a reformáció emléktérképében a következő államokat választották meg a Népszövetség tanácsa nem állandó tagjainak: Kolumbiát 46, Lengyelországot 45, Chilét 43, Sansalvador 42, Belgiumot 41, Romániát 41, Hollandiát 37, Kínát 29 szavazattal. A kilencedik állam nem kapván megfelelő szavazatot, pótválasztásra került a sor és Finnországgal, Portugáliával és Írországgal szemben 27 szavazattal meglepetésszerűen Csehszlovákiát választották meg. Lengyelországot, Chilét, Romániát három évre, Hollandiát, Kolumbiát, Kínát két évre, Belgiumot, Csehszlovákiát és Sansalvador egy évre választották.

A nem állandó tanács tagok megválasztása véget értett a második választásmenet befejeztével. Nincs más e'nök kihirdette, hogy Lengyelország 44, Chile 41 és Románia 30 szavazattal háromévi időtartamra tanács tagokul választották. A harmadik választási menetben Kolumbia 47, Hollandia 47, Kína 32 szavazattal kétféle időtartamra választották meg. Egyéves tanács tagok lettek Belgium, Csehország és Sansalvador. A választás lezárása után az elnök fölválasztja Lengyelországot javaslatát, mely az új választási szabályokra hívva kéri az új választhatóság adományozását. A gyűlés Lengyelország újra választhatóságát 48 szavazattal 36-tal kimondotta. A legközelebbi ülés szombaton délelőtt lesz.

A Népszövetség tizennégy tagja délután zártülésre jött össze. Ugyanakkor megnyílt a Népszövetség tanácsának negyvenketedik ülészsaka. Stresemann javaslatára Benes megartotta a tanácselnökséget. A tanács öt állandó tagságát Chamberlain, Briand, Scialoja, Ishi és Stresemann képviselik. A kilenc nem állandó tag: Villigas (Chile), Mitilineu (Románia), Zaleski (Lengyelország), Benes (Csehország), London (Hollandia), Csakócsin-Csunk (Kína), Urutai (Kolumbia), Guerrero (Sansalvador), de Broqueres (Belgium). Az ülésen azokat az átalakításokat beszélték meg, melyek a leszerelő bizottság és a tanács kibővítésével válnak szükségessé.

A kibővített tanács első nyilvános ülését Benes nyitotta meg, üdvözlővén a tanács nevében Stresemannt mint állandó és a többi képviselőt, mint nem állandó tanács tagot. Végül azt az óhaját fejezte ki, hogy a tanács új összetételében is a nemzetközi együttműködés és megértés szellemében törekedjék megvalósítani az egyezségeknek nagy elveit.

Ezután a napirend következett. Vita nélkül elfogadták az elemi csapásoknál nyújtandó nemzetközi segítség ról a görög-bolgár határbizottság összetételéről, a menekültek gondoskodásáról szóló jelentéseket. A zártülésen a leszerelő bizottság átalakításával kapcsolatban

elhatározták, hogy a tanácsból kivált Braziliát és Spanyolországot valamint Uruguayt és Svédországot felszólítják, maradjanak tagjai a leszerelő bizottságnak. A bizottságba automatikusan kerülnek mint új tagok: Kolumbia, Sansalvador és Kína. A bizottsági tagok száma 23.

Végül a főtitkár felhatalmazták, fogadjon el egy amerikai házaspár amaz ajánlatát, hogy Wilsonnak szobrot emeljen a Népszövetségben.

Chamberlain csütörtökön este elutazott Genfből. Briand pénteken utazik el, ha addig befejezi tárgyalásait Stresemannal.

A Cuvantul már tudja, hogy ki lesz Majláth püspök utóda

Ujabb szemérmetlen támadás a magyar-ság ellen

BRASSÓ. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A Cuvantul mai számában rendkívül szenzációs és éles támadást intéz a magyarság ellen.

Tudvalevő, hogy Majláth Gusztáv gróf erdélyi római katolikus püspök Magyarországon nyaral. Ezzel kapcsolatban a Cuvantul állítólagos budapesti értesítése alapján azt a hírt közli, hogy Majláth püspök lépéseket tett Csernoch János magyar hercegprímásnál, aki tudvalevőleg a pápával igen bensős viszonyban van, hogy a gyulafehérvári és szatmári püspököknek utódjait már előre jelölje ki.

A Cuvantul értesítése szerint gróf Majláth utóda dr. Hirschler József pápai prelátus, kolozsvári plébános lenne. Bornéus szatmári püspök utóda pedig Péter Antal dr. brassói apátplébános. A Cuvantul megemlíti még azt is, hogy Averescu tábornok erről az utódlási elintézésről tud. De mégis feltételezi, hogy az értesülés nem helyes, nem akarván hinni egy román politikusról, hogy ilyen ügyekhez beegyezését adja.

Mondanunk sem kell talán, hogy a Cuvantulnak ez a támadása teljesen légből kapott, épugy mint a többi támadása is és az egész história nem egyéb fantáziánál. Eppen ezért határozottan vissza kell utasítanunk az ezzel kapcsolatban áló támadást és tiltakozunk az ilyen nagy bonyodalmakat előidéző inszINUACIO ellen.

A francia szabadkőmívesek kongresszusa

PÁRIS. A franciaországi szabadkőműves nagypáholyok négy napos kongresszusát ma nyitották meg. Külföldről kétszázötven kiküldött érkezett. Az első napon politikai kérdéseket tárgyaltak, majd leszögezték, hogy a diktátori uralom erkölcsi s gazdasági válságokat megkönnyít.

Kölcsönkönyvtárunk

ujabb nagy kedvezményei:

Tagjaink előfizetési lapjuk felmutatása mellett az

Apolló és Modern

mozgókban kedvezményes-áru jegyet.

Azonkívül bevásárlásoknál a következő cégeknél 5% engedményt kapnak:

BLATT hársnyalízlet
EHRICH ékszerüzlet
HERZ papirkereskedés
KERTÉSZ Testvérek rövidárú
MOLNÁR hölgyfodrász és manikűr
ORCHIDÉH cipőüzlet
SALONS des ODEURS illatszertár 2355
K. Szabó Rézsika kalapszalon
SZÖKE térfizető

Naponta érkeznek uidonságok!

HERZ-féle papirkereskedés, Brassó.

A Brassói Lapok hirdetéseit naponként százezer ember olvassa

„Harminc esztendő gyötrelmei jogot adtak rá, hogy megöljem...”

Egy 65 esztendő földbirtokosnő lelötte hűtlen férjét

LONDON. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Fehérhajú, görnyedtválla öreg matróna állott a claelon-i rendőrbíró előtt. Előre megfontolt szándékkal elkövezt gyilkossággal volt vádolva. Mrs. Amelia Crouch, aki június 14-én tölthette be a 65-ik esztendejét, revolverrel agyonlőtte a férjét. Frank Crouch földbirtokost, aki tíz évvel volt fiatalabb nála.

— Elismerem, — kezdte vallomását apig hallható hangon az öreg uriaszony — elismerem, hogy bűnt követtem el. Igaz, megöltem a férjemet. De azt hiszem, nem cselekedhettem másként.

Elkésztett szerelem — korai bánat

A rendőrbíró, természetesen, firtatni kezdte, miért nem cselekedhetett máskép.

Crouchné nagyot sóhajtott és aztán beszédbe fogott:

— Harminc évvel ezelőtt vettem feleségül az uram. En akkor 35 éves voltam, viruló özvegyasszony, egészséges, a szépségemről tegendák keringtek a vidéken s kérők egymásután adták a kilincset a házunkban. En Frank Crouch-ot választottam.

Frank Crouch nem volt gazdag ember s tíz évvel fiatalabb volt, mint az özvegyasszony, ennek ellenére megesküdtek.

— Szűzlelm figyelmeztetett, hogy ne nyujtsam a kezem ennek a férfinak, — folytatta Crouchné — én azonban nem hajtottam a szavukra. Szerettem Frankot szívem mélyéből s azt hittem, hogy ő is szeret engem. Különben — fűzte hozzá gondolkodva — lehet, hogy akkor ő is szeretett engem.

A házasság az első hónapokban zavartalan volt. De csak az első hónapokban. Amikor Frank Crouch tul volt a mézeshetekén, azonnal kitört rajta igazi természete. Ezt a természetet a földbirtokos ismerősei úgy jellemezték, hogy »minden napra egy másik asszonyt kell neki.« Frank Crouch csakugyan ugyanilyen ember volt. Elmondhatatlan szenvedelemme vadászott a nőkre, s ha egyet viszonyt kötött, az sohasem tartott tovább néhány hétnél.

— Én eleinte semmit sem vettem észre, adta elő vallomásában Crouchné — szentül hittem abban az esküben, amelyet az oltár előtt tett. Az első férjem hű volt hozzám, s így azt hittem, hogy a második férjem is ilyen lesz. Még csak nem is gondoltam arra, hogy megcsaljon. Egy véletlen nyitotta ki a szememet...

A házasságtörő férfi

Frank Crouch féltelenségében odáig ment, hogy a háznál szolgáló cselédcsányokat is molesztálta. Egy ízben az élskamrában megpillantott egy szolgálót, s utánameng. Hogy, hogy nem, néhány perc múlva a felesége benyitott az élskamrába s ott látta a szolgálót az ura karjai között.

— Mintha taglóvá ütöttek volna fejbe, törülte könnyeit az öreg urinő — hátra tántorodtam, ájultan esem össze. Órákig voltam eszméletlenül. Amikor az orvos magamhoz térített, nem akartam hinni, hogy valóban láttam azt, amit láttam. Azt hittem, hogy hallucinálok, csak akkor ébredtem a valóság tudatára, amikor kerestem a szolgálót s a többiek azt mondták, hogy szegyenében elmenekült... Tehát mégis igaz volt.

Az eset híre csakhamar elterjedt a földbirtokos ismerősei között, mire a barátnők egymásután elbeszélték Frank Crouch kalandjait.

— Őszintén megmondom, — mondotta a

gyilkos asszony — ezek a kalandok nem bántottak annyira, mint az, amit az élskamrában láttam... a saját házamban... ez rettenetes volt... Iszonyatos volt...

Kalandok sorozata

Lassanként lecsüggedt abba, hogy a férje kalandokat keres. Már nem is törődött vele, ha azt mondotta neki, hogy »Londonba megy«. Jól tudta, mint jelent ez. Ujabb asszony, újabb kaland, újabb viszony.

Csináljon amit akar, határozottam el magamban, csak a házamat ne epítkolja be. Ezt meg is mondtam neki. Megmondtam neki: »Frank, nem törődöm vele, akárhányszor kezd ki, de az én fedelem alatt tisztességesen viselkedjen. Engem pedig meg ne érintsen többé.«

Frank Crouch ére-földre esküldözött, hogy nemcsak a házi szentélyt tartja tiszteltben, de egyáltalán lemond minden kicsapongásról. Jó férj akar lenni s minden tekintetben teljesíteni fogja kötelességét.

Az évek multak, Mrs. Crouch lassanként megöregedett, a haja galambbősz lett, termete megrokkant. Frank Crouch azonban daliás legény maradt.

A kastélyban egyhanguan folydogált az élet, a földbirtokos csak akkor tartózkodott otthon, ha a birtok ügyeit kellett elintézni, különben ide-oda röpdösött.

— A múlt héten nagytakarítást rendeztem a kastélyban, — vallotta tovább az özvegy, — s ezért a majorból néhány parasztasszonyt rendelttem be. Ezek napokon keresztül tisztogattak, surotak és poroltak. A férjem nem is volt otthon. A takarítást nagyjában már be is fejezték, s csak a toronyszoba maradt hátra, amelynek a kitakarítását a kulcsárnő, Dorothy Smith-re bízam. Ez egy 16 esztendő leány volt, valamelyik juhásznak a leánya. Tegnapelőtt én már lefektettem aludni s már el is aludtam, amikor egyszerre az ablak alatt hangokat hallok. A kulcsárnőm beszégetett az egyik szobaleánnyal. Arról beszéltek, hogy a toronyszobában világosság van.

Gyilkosság a toronyszobában

Mrs. Crouch felkelt, pongyolát dobott magára és átment a kastélynak abba a részébe, ahonnan a toronyszoba lehetett feljutni.

— Minden eshetőségre el akarván készülni, — ugymond — azt a revolvert is magamhoz vettem, amely az éjjeli asztalkán szokott heverni. A kulcsárnővel és a szobalánnyal a csigalépcsőnél találkoztam. Mondtam nekik, hogy lábujjhegyen menjünk, hogy el ne riasszunk az éjjeli átagatót. Hirtelen kinyitottam a csapajtót, amelynek a szerkezetét jól ismertem. Az uram volt ott és Dorothy Smith...

A matróna eltakarta arcát és zokogni kezdett.

Pár pillanatnyi csend után a megtört asszony majdnem fagyos nyugalommal mondogta el, hogy a látvány hatása alatt a kezében lévő revolverrel fejére lőtt.

— Négyyszer lőttem rá, — fejezte be vallomását, — mert az volt a szándékom, hogy megöljem. Harminc esztendő szenvedése, kínja, és megaláztatása jogot adott arra, hogy megöljem. Ilyen ember nem érdemli meg, hogy éljen.

Sajtóharc a numerus-clausus körül

BUDAPEST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A reggeli sajtó kivétel nélkül foglalkozik azzal a rendelettel, mely a numerus clausust módosítja. A liberális lapok elégedetlenek, s a rendeletet csak első lépésnek tartják a numerus clausus eltörlésére. Az ébredők sajtója viszont felháborodással ír a rendeletről. Rámutatnak, hogy Klebelsberg nemrégiben a parlamentben lekötötte magát pártja helyeslésével, hogy a numerus clausust érintetlenül hagyja. Az új rendeletet politikai szempontból is érthetlenné tartják.

Hevesen támadnak a riff-törzsek

PARIS. A riff törzsek a déli fronton heves támadást intéztek a franciák ellen. Cacaz spanyol ezredes csapatainak sikerült a körülfárásból kimenekülnie. A riff főnökök, hogy a törzsek felkelését elősegítsék, azt a hírt terjesztik, hogy Abd-el-Krim levélben jelentette, hogy nemsokára erős csapa okkal visszatér.

Anarchisták garázdálkodnak Koreában

LONDON. A koreai anarchisták tegnap bombát vetettek a shanghai japán követség épületére. A melléte levő homokkal bedőlt, minek következtében egy kuli meghalt, Rikát Scharuki konzul pedig megsebesült.

Magyar művészek sikere Genfben

GENF. A Journal de Genève írja: A tegnapi magyar teadélutánon nagyszámú közönség vett részt, s Walló külügyminiszter is jelen volt. A közönség gyönyörködött a művészi magyar trióban, mely már két évvel ezelőtt is nagy sikert ért el Genfben. A közönség, írja a Journal de Genève, a most előadottakról is a legkellemesebb emlékekkel távozott.

Professzor dr. Péter-féle Köhögés elleni tea

rövid idő alatt gyógyulást hoz köhögés, rekedtség és a légzőszervek egyéb hurutos megbetegedéseinél. Használja ezen kiváló gyógyteát minden kezdődő hűlésnél, így a jövőben a hűléseknek kinzó mellékjelenségeitől megszabadul. Prof. dr. Péter köhögés elleni teája teljesen ártalmatlan és cukorral megédesítve, kellemes ízével akár mily mennyiségben élvezhető. — **Mind azoknak, kik könnyen meghűlenek,** a Prof. dr. Péter-féle számarköhögés-, tüdő-, köszvény- és rheuma-, izzadás elleni és izzasztó-teái nélkülözhetetlen és megbecsülhetetlen értékűek.

A Prof. dr. Péter-féle gyógyteák tekeres- és dobozcsomagolásban vannak forgalomban, — csak rövidebb szükségletnél vegye a kis tekerescsomagolást, hosszabb használatnál mint előnyösebb, a dobozcsomagolás ajánlatos (3 1/2-szeres tartalom, 20%-os ármegetakarítás.)

A Prof. dr. Péter teák valamennyi gyógyszerárban és drogueriában kaphatók. Ha beszerzése nehézségekbe ütköznék, úgy forduljanak lerakatunkhoz:

Csillag gyógyszerár

Braşov, Hoşu-utca 14.

Kérjenek ingyen ismertető-könyvecskét. Vezérképvelet: AMPHORA R. T., Braşov.

Ragyogó szép

fiatalos és úde hatást gyakorol egy jól ápolat női arc. Bármily szép legyen Ön egyébként, testének és főleg arcborának és kezeinek gondos és állandó ápolását nem szabad elhanyagolnia, mert ezt hamarosan megbánná. Ezer arc közül is első pillantásra megállapíthatja mindenki, hogy az

DIANA-krémmel
DIANA-szappannal
DIANA-puderrel

van ápolva.

2269 X.

Nemzetek találkozása

BRASSÓ. (A Brassói Lapok munkatársától.) Velelennék nevezem-e, hogy egyszerre eszem nyélbe szorítom, ami addig még megismerés sem igen volt, hogy napvilágra kerül, ami addig történelmi mélysegek nemében veszett el, s húzódt meg, hogy egyszerre, egy emógiat kereszttel és egy megértő kértogáson át, egymásra talál két nemzet?

A Brassói Lapok mai számának mellékletén néhány örmény költemény, elbeszélés mesét, egy kis narratívumot visz el olvasóinak atbóli a végtelen kínshöz, amit az örmény népművészet és tudatos, nagyszerű művészi erő termelt. Szabad-e ebben mindjárt azt látni, hogy két nemzet közelebb került egymáshoz? Hogy két sokat szenvedett nép, az örmény és a magyar ebben a jelben is arra való hajlandóságát mutatja meg, hogy a lelkek békéjén szeretettel kíván dolgozni?

Hol van Örményország? Az iskolában nem tanították ezt nekünk, vagy nem tanították meg. Még azt sem, hogy az Ararat hegye az örményeknek szent hegye, ahogy nekünk — volt — a Tátra, a Fátka, a Mátka. S a háború alatt, ha azt olvastuk, hogy számtalan ellenségünk között az örmények is ott vannak s azt, hogy a törökök rendszeres gyilkoló hadjáratait vezetik ellenük, eltörpült ez amellől a rémület mellett, hogy a nyugati harctéren angolok, franciák és amerikaiak számolják a német holttesteket és hogy közösen törjék a fejüket azon: hogy lehetne végrehajtani a berlini asszonyokan, gyermekükön és cse csemékén azt az éhhalálra szóló ítéletet, a melyet a »nagy« haditanács már régen kihirdetett.

A magyar népnek sohasem volt találkozása az örményekkel, mint egységes néppel, még gondolatban, még lélekben sem. Azok az örmények, akiket a hazai balszerencse annak idején hozzánk vert, a száradók alatt vérünkkel való véreklél lettek s tudjuk, hogy sokat nyertünk ennek a véreke erejében, általuk. Az örmény név ismert név nálunk, de már régen nem jelentett mást, mint valami érdekes zamatot a magyar néven, mert az örmény magyarok mindig a java magyarok közé tartoztak.

S most váratlanul eljött valaki ide, s ráébresztett bennünket az örmény sors tragédiájára a saját vérrel keresztül a saját magunk tragédiájára is. Muzsikás, aki érti a lelkek zenéjét. Hazafi, akinél a művészetben sem fontos semmi más, csak az, amivel hazáját szolgálhatja benne, vallásos ember, aki a maga hitében nemzetének sorát látja.

Eghiasariannak hívják s nevét olvasóink már ismerik a Brassói Lapokból, mert kérésünkre írt nekünk egy érdekes cikksorozatot az örmény kérdésnek azokról a vonatkozásairól, amelyek a nyugati hatalmak sorozatos árulásain keresztül bennünket is érdeklihetnek. Hangversenyt rendezni jött ide, s ahogy megjelent, a szép Brassó városa egy színnel lett gazdagabb. Es ez a szín nemcsak sokkal több lett számunkra külsőségnél, színnél, amely éppen arra vonatkozik, hogy kívülről milyen vallami. Lélték volt e szín mögött és ennek a léleknek munkája új frisséget, megújulást s nemzeti lelkek megtalálását hozta meg nekünk. Mert úgy kellett annak lennie, hogy magyar és örmény ne lehessen el többé közömbösen egymás mellett. Hogy a tegnapi hivatalos ellenségei ma találjanak egymásra a szenvedésekben és a reményekben. Hogy a régi frontok felbomlásával alakuljanak a telemek új frontjai, a szeretetnek új táborai, a haladásnak, a kultúrának új szövetségesei, akik ilyen módokon küzdenek közös boldogulásukért. — hogy az ellenségeket is magukkal emeljék.

S Eghiasariannak ennek a lelki emlékezőnek, ennek a belső munkának a harcosa.

Számontra külön élmény, hogy egyenlő rá kellett találnom, hogy nyelvű nehézségek ellenére meg kellett őt értenem, hogy jobban értettem, hallgattam lelkének zengését, mint szavait. Szavait, amelyek bőségesen, színesen s belső tartalommal gazdagon ömjenek. S hogy szélső, sedett az embernek a megismerése egy nép szenvedéseinek, értékeinek, múltjának és nagyszerű jövőjének a képéig s hogy találtam meg rajta keresztül a magam nemzetének lelkét is és hogy váltak meg izzóbbakká nemzetemhez való benső ragaszkodásom érzései.

Csak róla magáról volt nehéz megtudni akármit is, ami nem kapcsolatos művészetével, vagy nemzetével.

Egyéni sorsnak is igazi tragédia, amit magában hord. Legálább is tragédia a modern embernek anyagiasságra szoktatott szemével nézve. — A háború kitörése Brüsszelben találta: Legényember, aki külön padotól bérletet két autótól, nagy háztartással. S egyszerre menekülni kellett a németek elől legelső sorban neki, aki orosz alattvaló volt. — Örményországnak orosz részéből való, — s akinek veszedelmes dohogott volna megalkotni egy nemzet internálótáborát. — Duszgázdag családnak a tagja. Bakuban száz milliót érő petróleumforrásaik voltak s ezt mind elvesztette, ami a háborút való nagy büntetést jelentette: a kommun. S Eghiasariannak számtalanszor bolyong, művészfutakon járja a világot, a legnagyobb olasz zeneszerző hívja magához Rómába, hogy írja meg együtt örmény lágyu operát. Bukarestben a királynő védnöksége alatt tartja meg hangversenyét, amelyen nemzeti népdalok mutatja be s a világ legkülönbözőbb nyelvű lapjaiban mutat elkövetet érdekes egyéniségéről, művészetéről és hazafiságáról.

Mert néha ez a három egyet jelent s még szélesebb körre bővülve ez a három egyet a negyedikkel, az alapvető érzéssel: a vallásossággal is. S kimeríthetetlen, a hogy kitarja előttünk lelkének kínseit.

Alakja lassanként Örményországot jelent számomra.

— El kell Önnök hozzánk jönnie. — mondja lelkében. — mert addig nem tudhatja meg, mi az az örmény, míg ott nem volt nálunk. Az én hazám vége szabad, végre lábra állt és nincs a világnak egyetlen országa sem, ahol a háború megszünt öta, — és a mi háborunk sokkal később szűnt meg, mint az Önöké, mert az örményeket még az ugynevezett béke éveiben is százezerszázmra gyilkolták le. — a hol olyan nagy haladásra mutathatnának fel, mint nálunk.

— De hiszen Örményország ma tanácsköztársaság.

— Ez csak a forma. Mi nem csatlakozhattunk Törökországhoz, halálos ősi ellenségünkhöz, aki elvette a mi nagy örmény földünket s nem maradhattunk magunkra sem. A szövetség azonban külön szerződésünk van, tökéletes függetlenséggel illetél és befélé. Tanácsköztársaság formájában mi nemzeti köztársaság vagyunk s a kultúrán kívül semmisen érdekel bennünket. Az örmény szüjetett szervező és most nagyszerűen szervezi hazáját. Látná, mennyi vasút épült, látná, milyen nagy a jólét, hogy nincs nálunk analfabizmus, hogy a mi asszonyaink szépek és erkölcsösek. — tudja, hogy nálunk elképzelhetetlen, hogy valaki egy férjes asszonynak udvaroljon s hogy Örményországban nincsenek nyilvános házak?

— Pedig azt mondta, hogy az ifjúságuk Párisban nevelkedik. Nem árt ez az erkölcsi érzéknek?

— Kétezerháromezáz örmény diák van Párisban és éppen most bontakozik ki az a terv, hogy számukra külön egyetemet teremtsünk ott. — de a mi lelkünkhöz nem fér hozzá Páris.

S az évezredes kultúráról beszél, a

melyben minden európai népek vezetője az örmény. Amely semmivel sem későbbi keletű a zsidók kultúrájánál, és nem is kevésbé annál. Sőt amely az egész keresztény kultúrának alapvető tényeit tartalmazza: zenében, építészetben, irodalomban. Az örményekről beszél, akik legelsőnek fogadták be Krisztust, akik legelőbb védői és áldozatai is voltak a kereszties háborúknak és szörnyű következményeiknek terhet egymagukban viseltek el... Hős-költemény az, amit elmond.

— S tudja-e, hogy Párisban tíz év alatt egyetlenegy örmény eklen sem indítottak bűnvádi eljárást s hogy az egész világon mindenütt az örmény kolóniák a legjobban szervezett, legagyságesebb települések? Mi nem hagyjuk el a templomunkat, az iskolánkat, nekünk klubjaink vannak, védőirodánk, könyvtáraink, örmény életünk mindenfelé. És lapjaink, napilapok és heti, havi folyóiratok, sajtóink, könyveink s a testvéremről, a legnagyobb franciák alapították meg, hogy korunknak ő a legnagyobb misztikus költője.

Kimeríthetetlen és mindig színesebb, mindig jobban vonzó, lenyűgöző áradatban ömjenek a szavak, sok szép beszélgetésünk során. Muzsikát és éneket gyönyörű örmény dallamokat, lelkies és lobog és szervező és már meg is van a magyar-örmény találkozás a Brassói Magyar Dajárda, bukaresti hangversenyében, amelyen a két nép a kultúrában élők magához a románt.

Nemzetek találkozása s ez egyetlenegy ember műve.

— Mit akar itt nálunk, kérdem tőle hűvös fejével. Hiszen a mi örményeink a mi véreink s csak nem kívánhatják, hogy mi ébresszük fel őket arra, hogy idegenek is maradhassanak volna.

— Eszem ágában sincs, mondja védekezően. Nézze, el kell mondanom, hogy Szamosújváron és még sok-sok helyen beszéltem magyar örményekkel, de senkitől egyetlenegy sem hallottam egyebet, mint ezt: »Tudom, hogy örmény vagyok, de azért mégis magyar vagyok. A szívem teljesen magyar.« Nem ártatom magam és nem is akarom ezt megzavarni. De nem is lehet, mert mi hűvek vagyunk a mi hazánkhoz, akármint ismerünk annak. De azért mégis van egy hur, amely megprezzen ebben az örmény-magyar lélekben és mert főként az örmény és a magyar nemzet sokat, nagyon sokat tehet egymásért.

Nemzetek találkozása. Tudatosan, tele szívvel, egy művészlélek rajongásával, egy hazafinak a távol jövőbe nézésével. S szeretet támad közöttünk és én alszoruló szívvel hallgatom, ahogy önmagán, »elkénem minden zengésével lelkem, teljesen megvátozott hamon mondja;

— Armenie, ó Armenie.

— Örményország, kereszténység bölcsője...

Móricz Miklós.

TEKINTSE MEG KIRAKATUNKAT

Megérkeztek a párisi legújabb divatuidonságok

Köpeny, kosztüm és ruhaszövetek, flanel, barchet, ripszbársony és kalapbársonyok;
legutolsó divatu sima és mintázott selymek és bélések

Ascher Testvérek

Brassó, Kapu-utca 5.

TEKINTSE MEG KIRAKATUNKAT

HIREK

BRASSÓI LAPOK

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden munkanapon az esti órákban.
Az előfizetésre vonatkozó tudnivalók az első oldalon, a lap fején olvashatók.
Hirdetések vagy közvetlenül a kiadóhivatalhoz küldendők, vagy pedig bármelyik hirdetési iroda vagy bizományosunk útján is feladhatók.
A *-gal megjelölt közlemények díjazás alá esnek.

Felelősszerkesztő: Kocsis Béla.

A Brassói Lapok nyomdavidálatának kiadása

A Brassói Lapok egyes példányainak ára (Bukarestben is) 5 lej, vasárnap 6 lej; Ausztriában 30 garas, Csehszlovákiában 1 cK., Jugoszláviában 2 dinár, Magyarországon 2000 m. K., Franciaországban 50 centimes, egybeült 6 lej értékű valuta.

Vasárnap, szeptember 19.

Egyelőre nyugtalan idő némi hőszűréssel, esetleg kevés esővel, később javulás.

Kath.: Január vt. — Prot.: Vilhelm. — Gö.ög.: Trofim vt. — Izr. 5687. Thsri 11. — A nap: 602 - 18-18. — Időjárás:

— A kuria október 5-én tárgyalja a frankhamisítás büntörét. Budapestről jelentik: A táblától tegnap délelőtt a kuriahoz megérkeztek a frankpör iratai. A legfelsőbb bíróság ma délelőtt október ötödikén tüzte ki a frankpör tárgyalását. Ráth Zsigmond a kuria másodelnöke fog a tárgyaláson elnökölni. Az előadó Mészáros László kuriai bíró lesz.

— Változások a minoriták rendjében. Temesvárról jelentik: A minoriták tartományfőnöke. Dandre Kriosztomosz Aradról Lugosra teszi át székhelyét. Révai Kelemen lugosi házfőnök Korom Antal nagybányai házfőnökkel kölcsönösen helyet cseréltek. Széll Ede páter Lugosról Marosvásárhelyre kerül, viszont Lugosra jönnek Nahig Bernát, Kimpel Rajmund mint német hitszónok és Csik Aurelius mint irodavezető.

— Elcsapták az aradi városgazdát. Aradról jelentik: Az interimar tegnap (csapta Bugar Constantin városgazdát, mert állítólag rosszul gazdálkodott a város földjeivel. Ma az interimarban felszólalt dr. Pascutin Silvius közjegyző és rosszindulatú személyeskedésnek deklarálta a városgazda eltávolítását, akinek azért kellett távoznia, mert a régi világban örnagyként szolgált az osztrák-magyar hadseregben.

— A Magyar Dalárda elvonta a Leányvásárt. Szeptember 30-án és október 2-án került színre a »Leányvásár« című énekes és táncos operett. A Brassói Magyar Dalárda rendezésében. A darabot tekintettel a dalárda hatalmas programjára s elfoglaltságára, csak a dalárok ifjúsága rendezi és játssza. A főszerepeket a legjobb műkedvelők: Márton Irma, Puskás Irén, Ungvári Béla, Papp Jenő, Rodziewicz Béla és a »Szegény Jonathán«-ban nagy sikert elért Kiss János alakítja. A darab betanulása a legprecízebb pontossággal megy. Letélesen dolgoznak a dalárok ifjú harcosai. Jegyek f. hó 25-től Király Lajos köztorutcai üzletében kaphatók.

Franciaország összevonta csapatait az olasz határon

Hat francia hadosztály őrzi az Alpesekeket — A fegyveres konfliktus kitörése minden pillanatban várható

ROMA. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Az olasz sajtó tegnap óta megépetésszerűleg a »nagyobb heveséssel« támadja Franciaországot. Ha ezeket a támadásokat komolyan lehet venni, akkor

számolni kell az olasz-francia jóviszony teljes felbomlásával.

A Lanoro d'Italia szerint Franciaország veszedelmes módon avatkozik be O'aszország belügyeibe,

ezért ellenségesképpen kell kezelni.

mert magatartásával veszélyeztetni az olasz nép jövőjét.

Párisi távirat szerint beavatott helyről úgy értesülnek, hogy

— Ég a pürkerezzi mészgyár. Ma délben még eddig ismeretlen okból a pürkerezzi mészgyárban tűz támadt. A község Brassó városától kért segítséget és a tűzoltóság ki is ment a tűz színhelyére. A kár az eddigi becslések szerint igen nagy.

— Önként jelentkezett két gyilkos. Kolozsvári tudósítónk jelenti: Két nappal ezelőtt Campia Sanpetru kolozsmegei községben meggyilkolta találták Selegean Gligore hadirokkant gazdálkodót. A csendőrség eleinte a gazdálkodó 19 éves Juon nevű fiára gyanakodott, aki rendkívül vásott kölyök. Ma azután a kolozsvári ügyészségen váratlanul jelentkezett két paraszt ember, Taian Simon és Negrut Mihály, akik bejelentették, hogy egy harmadik társukkal, Chilichut Todorral együtt ők gyilkolták meg a gazdálkodót. A gyilkosságot a község erdejében hajtották végre, ahol a gazdálkodó a fiával együtt dolgozott. A támadók az öreg embert agyonütötték, azután elmenekültek. Azért jöttek be Kolozsvárra az ügyészséghez, mert attól tartottak, hogy a csendőrségen véresre verik őket. Arra a kérdésre, hogy harmadik társuk hol van, nem tudtak választ adni. Az ügyészség erre megkereste telefonon az ottani csendőrséget, mely a község erdejében felakasztva megtalálta a harmadik tettestársát, aki a csendőrségtől való félelmében a halálba menekült.

— A nagy művészeti sikere érdekében. Felkértek a Brassói Magyar Dalárda mindazon női és férfi tagjai. Kik a Brassóban október 30-án és Bukarestben november 6-án és 7-én tartandó művészeti hangversenyen részt venni kívánnak. Járjanak el szorgalmasan minden próbára. Minden mulasztás kárára volna a tervezett programban művészeti összhangjának.

— Hegedűorákát szeptember 15-től ismét ad dr. Berkovits (Lakatos-uca 2 a). Jelentkezés naponta délután fél 2—3 óráig.

— A marosvásárhelyi román kath főgimnázium vendéglátó találkozója a Magyar Párt október 10-iki nagygyűlése miatt egy héttel később, október 17-én lesz.

— Meghalt egy híres operettszínész. Budapestről jelentik: Gosztonyi Kálmánné, született Lonzay Annie, volt híres operettszínésző tegnap Budapesten meghalt.

— A magyarországi iskolákban tilos a térdfeletti ruha. Budapestről jelentik: Ma tapon megkezdődtek az iskolai előadások. A leányiskolákban szigorú rendelkezést tettek közzé, mely megtiltja a térden felüli szoknya viselését, továbbá az ajakpirosító és arcfehéritő használatát, sőt egyes iskolákban még a bubifrizura is tilos.

Világsajtó humora

A csudarabbi nagybeteg és orvost hivat.
Az orvos megvizsgálja, azután így szól:
— Vagy a mennyország vagy Karlsbad.
A csudarabbi feléz az égre és így szól:
— Karlsbad!

a kormány legutóbb hatalmas csapattesteket vont össze az olasz-francia határon

s a forgalmat a »egszigorubb« ellenőrzik. A francia Alpesekeken hat francia hadosztály van összevonva. Franciaország ezekkel az intézkedésekkel megépetések ellen kívánja biztosítani magát. A leghatározottabban vissza utasítja a francia kormány azt az olasz kívánságot, hogy szolgáltatás ki a külföldre menekült antifaszista emigránsokat. Franciaországban jelenleg 800 ezer olasz él. Legnagyobb részük az iparban és mezőgazdaságban van elhelyezkedve. Ha Franciaország ezeket kiutasítaná, — ami Poincaré távarékossági intézkedései nyomán nem kizárt dolog — ez Olaszországra is a »nagyobb kelfemettség« volna.

— Egy álnspektor szőlőművelésé. Kolozsvári tudósítónk jelenti: Bíró Imre Ferenc József-uti üzletében ma reggel egy rendkívül elegánsan öltözött fiatal ember jelent meg, aki előadta, hogy állami iskolafelügyelő és ablaküvegeket akar rendelni a kolozsvári és megyebeli iskolák részére. Ajánlatot kért a kereskedőtől, aki 238 ezer lej értékben be is nyújtotta ajánlatát. Ezt az ajánlatot az iskolafelügyelőnek bemutatkozó fiatal ember magához vette azzal, hogy be fogja mutatni felettes hatóságának. Egy óra sem telt bele s a fiatal ember már vissza is tért az üzletbe, ahol kijelentette, hogy felettes hatósága az ajánlatot helyben hagyta és kérte a kereskedőt, hogy a 238 ezer lej értékű ablaküveget rendelje meg. Egyidejűleg azt mondta, hogy ennek az összegnek 10 százalékát már most le kell fizetni a pénzügyigazgatósághoz. A gyanúlan kereskedő át is adott az egyik inasnak 23.800 lejt azzal, hogy az iskolafelügyelővel vigye azt fel a pénzügyigazgatósághoz és ott fizesse azt le. Az iskolafelügyelő el is indult az inassal, de nem a pénzügyigazgatóságra hanem a vármegyeházára vezetett, ahol a kapuban látta a fiatalot a pénzt és mialatt az odakünt várt visszatérte, az udvaron egy másik kapun át megszökött. A kereskedő azonnal jelentést tett az esetről a rendőrségnek, amely széleskörű nyomozást indított a szőlőművelés után. Bíró Imre bemondása szerint az álnspektor magas, szőke fiatalember.

— Ügyes kifutó-fiut felvesz a Brassói Lapok szerkesztősége.

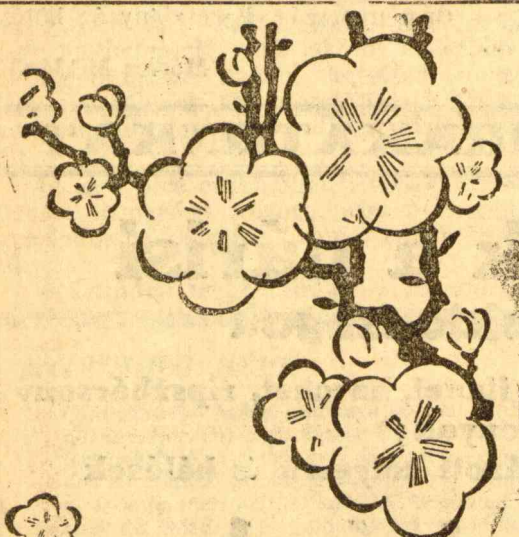
— Hadizercel a temesvári hazárdjáték ellen. Temesvárról jelentik: A városban egyre jobban felburjánzó hazárdjáték ellen az itteni Zsidó Nőegylet végre fölemelte tiltakozó szavát. Választmányi ülésében kimondta, hogy hatalmas társadalmi akciót indít meg a hazárdjáték ellen, mely tisztességes tisztviselőket, sőt még diákokat is kezd karmaiba kaparintani. Kimondta a nőegylet, hogy az illetékes hatóságoknál is követelni fogja a legszigorubb intézkedéseket a hazárdjátékosok megrendszabályozására.

**URAKNAK
TUTOR**

a legajánlatosabb gummi övszer, utolérhetetlen minőségben.

Kapható az egész országban. Szétküldés utánvétellel. Állandó friss minőségben, diszkrét csomagolásban. 12 drb. 136— lej.

Megrendelhető költségmentesen
Farmax-nál Brassó, Postafiók 53.
Főlerakat:
AMPHORA R.-T., Brassó.

**MACK-féle
KAISER-BORAX**
gyöngéd virághoz hasonló
hamvas bőrt teremt

— **Vizbefulladás Budapesten a francia kereskedelmi attaché.** Foh a id francia kereskedelmi attaché, mint Budapestről jelentik a fővároshoz közel fürdés közben a Dunába fulladt.

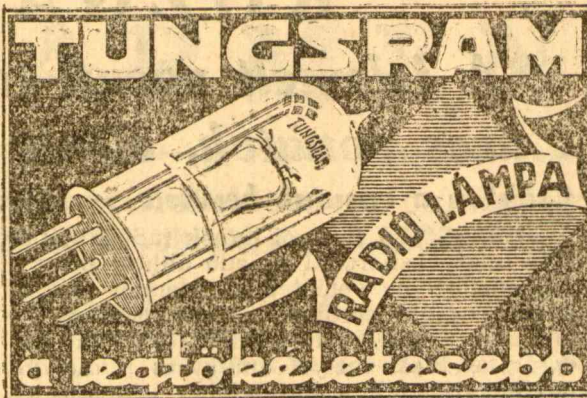
— **Déva városát Szendrey színársulata kapta meg.** Dévárát jelölték: Tegnap döntött Déva város tanácsa Szendrey Mihály aradi színházigazgató ajánlása fölött. Miután Szendrey ajánlatát a Magyar Színügyi Bizottság is elfogadásra ajánlotta, a városi tanács úgy határozott, hogy 40 napi időtartamra Szendreynek ad engedélyt és bocsátja rendelkezésére a modernül berendezett városi színházat.

— **Eljegyzés.** Magyarsülyei Szabó Ilona és Ignác László jegyesek. Fogaras. (Minden külön értesítés helyett.)

— **A nagyváradai jogakadémia betörői nem menekültek Budapestre.** Budapestről jelentik: Már megemlékeztünk arról a vakmerő betörésről, melyet néhány nappal ezelőtt állítólag négyen követtek el a nagyváradai jogakadémia dékánai hiva'alába, ahonnan nagy összegű épízt loptak el. Az egyik betörőt, Dompe Istvánt elfogták, aki azt vallotta, hogy három társa Budapestre szökött s meg is nevezte őket. Erre a nagyváradai rendőrség megkeresie a budapesti főkapitányságot, hogy az illetőket a főváros területén nyomozassa ki, s felállításuk esetén szállíttassa őket át a határon a nagyváradai rendőrséghez. A budapesti főkapitányság megállapította, hogy mind a három állítólagos betörőtárs Magyarországon van, csak hogy az egyik a váci, a másik a gyűjtő, a harmadik a Markó-uccai fogházban. A nagyváradai betörés idejében is ott voltak, tehát nem ehettek Dompe István tettestársai. Az elfogott betörő tehát valamásává csak a rendőrhatalóságot akarta félrevezetni, hogy ezalatt tettestársai elmenekülhessenek.

— **A vaskói postamester sikkasztásai.** A Brassói Lapok 204-ik számában Vancu vaskói postamester sikkasztásaival kapcsolatban megírtuk, hogy a sikkasztást, melyről több főtisztviselő is tudott, a nagyváradai postahivatal dohányjövédéki raktárát kezelő Lehatzki postatisztát egyetértve követte el. Erre vonatkozólag a következő nyilatkozatot kaptuk: A vaskói hivatalná törént sikkasztás a két bűntársnak, Vancunak és Lehatzkinak kizárólagos műve, akik beisnervén bűnösségüket, már az ügyesség foglyai. A közigazgatási, valamint a bírói vizsgálát okmányilag bebizonyította bűnösségüket. Fellelősségérzet nélküli, rosszhiszemű egyének, alapítan vádaskodásait igyekeznek ebbe az ügybe néhány postai főtisztviselő nevét is belekeverni — azt állítván, hogy ellenőrzői közeg minőségükben tudomással bírtak a Vaskón történt sikkasztásokról, amelyeket azonban elhallgattak, bizonyos pénzbeli előnyökért. Minthogy ezen állítás hamis vád jellegű, azok, akik ezt — mint közönséges rágalmozók terjesztették — nyilatkozatukért a bíróság előtt fognak felelősségre vonatni. A megvádolt postai főtisztviselők mögött a postaintézet szolgáltatásban becsületes és önértékes főtisztviselők nem adhatják magukat ilyenmő cselekedetekre. Csak egy öntudat nélküli vagy korlátozott eszű egyén képzelheti el azt, hogy egy a kötelesség és felelősségérzetétől áthatott ellenőrző közeg képes legyen e' nézni egy oly csajást, amelynek természeténél fogva előbb-utóbb nap fényre került jutnia. Ezeket kívánom válaszként közölni a magam és kártársaim nevében, az ellenünk megindított rágalmozó hadjáratra. Victor Golumbovici volt főellenőrző közeg a nagyváradai III. ker. posta és távirda felügyelőségénél, a brassói 1 sz. posta- és távirdahivatal főnöke.

— **Orvosi körökből.** Dr. Ritter bőr- és nemibetegségek szakorvosa vasárnap kivételével naponként rendel Hirsch-ucca 25 I. szám alatti rendelőjében, nőknek 1—fél 2-ig, férfiaknak délelőtti 12—1-ig és este 7—8 óráig. Quartz és villanykezelés fél 11—12-ig. Dr. Oeken-féle villanyhő-kezelés.

— **Megölték, hogy a lilok ki ne derüljön.** Kézdivásárhelyi tudósítónk jelenti: Tegnapelőtt mintegy ötezer ember részvételével temették el Kézdiszentléken Hodor András 32 éves munkás emberit kit az egész falu a józanság és becsületesség mintaképének ismert. Hodor András néhány héttel ezeelőtt Bartha Dénes kézd'szentléteki székely munkás társával a szitabodzai fatepre a Nehot-féle gyárba ment munkát vállalni. Mint jó barátok, többször dolgoztak együtt, így nem igen volt titok a két jóbarát között. Bartha Dénesnek azonban mégis akadt valami titkolni valója. A fatelep egyik korcsmájába tért be a két jóbarát, és ott találak egy román munkást, akivel Bartha nyomban sűgőözni kezdett. A halkan folyó diskurzusból Hodor annyit megállapított, hogy valami 40 ezer lej elűnéséről van szó. Erre Hodor közbeszólt és leintette Bartha Dénest. Amikor a korcsmából kikerűtek Bartha és a román megragadták Hodor Dénest és fojtogatni kezdték, majd beledobták a félig elalélt embert Szitabodza patakába. Hodor küzködött a hullámokkal és az élet utáni küzdelemben görcsösen kapaszkodott a pariba. Erre a két munkás Hodor vasvillával szurkálták és visszaverték a patakba, ki aztán belefulladt a vízbe. Tíz napig hevert temetetlenül, míg végre hulláját hazaszállították falujába és ott temették el tegnapelőtt, Bartha és társát a vesendőrség letartóztatva.

— **Orosz és német politikai foglyok kicserélése.** Berlinből jelentik: A Német ország és a szovjetunió között folyt diplomáciai tárgyalások eredménye g a ránt az április 24-én kötött egyezség barátságos szellemének kifejezéséül szeptember 16-án mindkét részről kicserélték a politikai foglyokat. Közöttük vannak: Kindermann és Wolsch és még hét német továbbá Sobleski, Lossin és Uzol oroszok.

— **A ház falába rejtett gránát.** Kézdivásárhelyi tudósítónk jelenti: A rendőrség egy titokzatos ügyben nyomoz, melyben egy rejtett gránát játsza a főszerepet. A gránát a néhai Fehér Mihályné-féle ház falába rejtette el valaki a Kanta-uccában. A háznak a megjavítása most folyik. Munka közben Varga István kőműves az egyik falat akarta kidönteni, kiközben csákánya alól nagy robbanás velette szét a téglatörmekeket. A kőművesnek a bal szemét és bal kezét sebesítette meg súlyosan a gránát. Azt hiszik, hogy a gránátot a házban régebben lakott puskaműves rejtette a falba, amely most könnyen okozhatott volna nagyobb katasztrófát.

— **Orvosi hír.** Nagy László dr., orvosi rendelőjét Lópiac 8 szám alá helyezte át.

Társ vagy vevő kerestetik

három járatu, ujonnan épült simaórlási- és műmalom részére, jó gabonavidéken, új lakóházzal és gazdasági épületekkel. — Felvilágosítást nyújt:

Ungár Vilmos mérnök műszaki irodája Sibiu - Nagyszeben, Str. Reg. Maria.

9153

Esperanto-kongresszus Galacon

Jövő év nyarán Brassóban gyűlnek össze

GALAC. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Szeptember 11-től 13-ig bezárólag Galacon zajlott le a romániai esperantó-kongresszus. A város vezetősége olyan szívetlennel fogadta az ország minden részéből összegyűlt esperantó vendégeket, hogy a megjelentek mindnyájan otthonosan érezték magukat ebben a barátságos és szép városban. Az állomás pályaudvarán a ka'onazenekar az esperantó himnusszal fogadta a vendégeket, akik onnan a vármegye házába vonultak.

A kongresszuson megjelent Trancu Jasi miniszter is, aki a Romániai Esperanto Egyesületnek tiszteletbeli elnöke.

Ő nyitotta meg a közgyűlést. Beszédeben ékes szavakkal hangoztatta, hogy az anyanyelv mellett minden kultúremlernek meg kell tanulnia az esperantót, mely előbb-utóbb kiegészítő világnyelv lesz. Az esperanto az egész világon rohamosan terjed. Örömmel állapítja meg, hogy a különböző nemzetek irodalmát az esperanto terjeszti a legbuzgóbban. Legujabban a spanyol, lengyel, bolgár és litván irodalom remekművei jelentek meg esperanto-nyelven. Romániában is tervbe vették, hogy az ország földrajzát, történelmét, irodalmát és közgazdaságát propagandaképpen esperanto nyelven fogják ismertetni a külfölddel.

Ezután Zaharia városi primár Galacon város nevében üdvözölte a kongresszust ugyancsak esperanto nyelven. Kijelentette, hogy tizenkét lecke után csak most tanulta meg ezt a könnyű és szép nyelvet.

Fischer H. (Galac) a Romániai Esperanto Egyesület elnöke melegen üdvözli a kongresszuson megjelent Trancu Jasi minisztert, aki Románia első esperantistája volt. Felolvassa C. Gavanescu tábornok és J. A. Bassarabescu akadémiai tag tiszteletbeli elnökök leveleit, amelyekben távolmaradásukat mentik ki. Ezután Renato Samblich az olaszok, Edmund Jarossiewicz a lengyel, Beria Moser a belgák és Bogdanescu inspektor a közoktatásügyi miniszter nevében üdvözölték a kongresszust. Rövid vitatkozás után a közgyűlés kimondta, hogy a jövő évi összejevetelt Brassóban fogják megtartani. A nemzetközi kongresszus 1927 év nyarán Danzigban lesz, honnan többen fognak eljönni a Brassóban tartandó romániai kongresszusra is. Többen már előre bejelentették megjelenésüket. Ezek közt van dr. Edmond Pairat a genuai egyetem tanára, a Nemzetek Ligájának tagja, s az esperanto mozgalom lelkes vezére azután Dietterle tanár (Németország), Th. Cart (Franciaország), Warden, Collinson (Anglia) és még többen.

Kíváncs volt, ha ez alkalommal Brassó város hatósága is éppen olyan jó indulatot és buzgótságot fejtene ki az esperanto kongresszus rendezésével szemben, mint amilyent Kolozsvár, Temesvár, Arad, Ploesti és Galac városok vezetősége tanusított. Ezekben a városokban lelkesen és rokonszenvvel fogadták az ideális uttorókat, akik az esperanto terjesztésével a nemzetek között fennálló válaszfalak lerombolására törekednek.

MYTHOS MOSÓSZAPPAN

kiméli fehérneműjét! 70% munka-, idő-, pénz-, fa-megtakarítást ér el.

MYTHOS-GYÁR R. T., Brassó.

2349

Olcsó építkezési lehetőség!

Amerikai rendszerű házipítést, bármily terv szerint a legrövidebb idő alatt és a legutányosabb árban bárhol vállalkunk. Két szoba, konyha, fürdőszoba az összes mellékkelységekkel együtt már 160.000 L.-ért kivitelezhető. Érdeklődőknek tervvel és költségvetéssel szolgálunk

Amerikai rendszerű házipítő társaság

Az építkezési összeg felét hosszabb lejáratu részletekben is lehet fizetni

2370 ERŐS FERENC Brassó, Kapu-utca 23 sz. alatt

TANÜGY

(E rovatunk d'italanul áll rendelkezésére minden kisebbségi tanügyi intézménynek)

— A brassói román kuth. főgimnáziumban szeptember 20–25-ig az V. o. felvételi vizsgálatot tartott. Akik a negyedik osztályt eredménnyel végezték, vagy javítóvizsgát tettek, erre a vizsgálatra szeptember 19-ig jelentkezhetnek. Szeptember 23–25-ig van a vidéki s még nem jelentkezett tanuló beírása. Szeptember 26-án ünnepélyes »Veni Sancte« és törvényolvasás. Szeptember 27-én kezdődnek a rendes előadások.

— Felvételi. Sepsiköröspatakon, az Irgalmas nővérek vezetése alatt álló gr. Károlyi-féle intézetbe a bentlakásba valóküldömb-ség nélküli felvételnek óvodás és elemista anyák. Fizetni valók: havonta 750 lej, egész évre 5 kgr. cukor. Egészséges vidéki, kitűnő levegő. Egyszerű, de tápláló étkezés. Bővebb felvilágosítás Irgalmas Nővérek, Vajecrisului című — nyerhető.

Zeneiskolákat

bármilyen hangszerre gyorsan és pontosan szállít az ország zeneműközpontja, a Moravetz zeneműkereskedés Timișoara. Jegyzék ingyen.

1370

SPORT

(x) Brassó vasárnapi programja. Az Olympia pályáján az utóbbi időben szép sikereket elért BMTL játszik bajnoki mérkőzést a CFR-rel. Sorsolás szerint a Brasovia ellenfele a Hargitának kellene lennie, a labdarúgószakosztály azonban nem értesítette a vidéki egyesületet a sorsolás eredményéről. Ha a Hargita ezen nem önhibájából eredő ok miatt, nem jönne a Brassóba, úgy a Brasovia értesülésünk szerint testvéregyesületére való tekintettel bele megy a mérkőzés későbbi időtartamkor való megtartásába.

(x) Nemzetközi kerékpárverseny Aradon. Az aradi Meteor Kerékpár Club és a Gloira CFR Roman szeptember 19-én, vasárnap nemzetközi pályaversenyt rendez, amelynek programjában az országos jellegű számokon kívül 1000 m-es főverseny, 2000 m-es tendemverseny, 2000 m-es szenior térelőverseny, 5000 m-es pontverseny, 10000 m-es párosverseny és 2000 m-es hármas üldöző csapatverseny szerepel. Tekintettel az idő rövidségére, a budapesti versenyzőknek tervezett vendégszereplését aig ha lehet nyélbeütni.

(x) Magyarországi maratoni bajnokság. A MASZ déli kerülete vasárnap rendezi meg Szegeden a maratoni futóbajnokságot. A nevezési zárlatná a következő versenyzők nyertek indulási jogosultságot: Király (ESC), Svada (SZMTE), Horváth (FTC), Gaál (SZVSE), Gábor (KAOE), Huszlicska (BEAC), Herzse nyák (KEAC), Galambos (KSE), Hartay (ESC), Gyetvay (SZMTE), Paskál (MTE), Fortács (MAFC), Szecsfy (KAOE), Zelenka (SBTC), Török (MAC), Haufnagel (ESC), Kovács (FTC), Frank (SZVSE), Ebermayer (BEAC) és Lovass (MAC). — Meglepetésként hatott a maratoni bajnokság nevezési zárlatánál, hogy Hrenyovszky János, aki eddig minden maratoni versenyen elindult és szép eredményt ért el, nem nevezett a bajnokságra. Hrenyovszky a polgári életben nyomdász s jelenleg éjjeli munkára van beosztva, ezért csak rövidebb távokra (5000 méter) trenírozhatott, ahol igen jó eredményeket ért el a nyáron. Jövőre azonban újbó a maratoni távra dolgozik és reméli, hogy az eddigi legjobb eredményeit is jóval túl fogja szárnyalni. Még nem tett le arról, hogy lesz még maratoni futóbajnok.

(x) Maratoni verseny Milánóban. Az olasz atlétikai szövetség a milánói Sempioneban szeptember 26-i nemzetközi maratoni versenyt rendez.

(x) A Sparta nagy győzelme Amerikában. A prágai csapat amerikai túréján impozáns győzelemmel folytatta szereplését. A Giantsnak, a Hakoah-túrától ismert csapatát 6:0-ra megverte. A csehek már az első félidőben négy gólt lőttek és a további játék során azt csinálták ellenfelekkel, amit akartak.

(x) Bolgár-magyar teniszmérkőzés lesz vasárnap a Margitszigeten. A pénteken érkező bolgárok ellen Kehring nélkül áll ki a magyar elsőklasszis.

KÖZGAZDASÁG

A telemelt vasuti tarifa következményei: üres vonatok, élénk autó- és hajótorgalom

Csökken a vasutak bevétele — Iparágak, melyeket tönkre tesz az új tarifa

BRASSO. (A Brassói Lapok tudósítójától) Még tulságosan rövid az idő ahhoz, hogy a tegnapielőtt elvégzett telemelt vasuti tarifa pusztító eredményeit megtehessen alapítani. Kétségtelen azonban, hogy a gazdasági életnek, melyet amugy is rendkívüli módon sújtanak a bizonytalan pénzügyi és valutáris viszonyok, most újabb nehézséget kell leküzdenie, mely a helyzet javulását nemcsak megakadályozza, hanem a bizonyos cikkekre tulságosan magas, megállapított szállítási díj miatt azt még súlyosabbá teszi.

Nem mondhatni, hogy ez a tarifa a termelés fokozására s a nemzetgazdasági életének támogatására szolgál. A tarifa megalkotásánál az a kalkuláció vezetett, hogy az államvasutak jövedelmét megkettőzzék. Ezt pedig úgy akarták elérni, hogy egyszerűen felemelték a szélességes határig a szállítási díjakat, ahelyett, hogy a forgalmat fokozták volna olyan mértékig, hogy a megkívánt jövedelmet behozza.

Pedig ez a túlzott mértékben megszábotott tarifa éppen az ellenkező eredményt fogja előidézni: a forgalom megbénulását. A gazdasági élet elegendő mértékű ahhoz, hogy ha már szállítani kell, olyan szállítási eszközöket fog majd igénybevenni, melyek olcsóbbak a vasutnál s gyakran nagyobb biztonságot is nyújtanak.

E lehetőségre konkrét példa már eddig is van. Így fejlesztették ki az autófuvározást, élénk kabbé lett a folyami hajózást. Tudvalevő, hogy a háború után, amikor a vasut nem tudta lebonyolítani a forgalmat, de még a vasuti szállítás nem is volt biztos, az autokamionaj vállalatok és hajótársaságok nem várt módon fellendültek. E vállalatok akkor a szállításban javító és kiegészítő szerepet töltöttek be, ma azonban a vasutak felemelt tarifája következtében a vasutaknak veszélyes és erős versenytársaivá fognak válni. A kereskedők és iparosok nagy

része az autókön és hajókön való szállítást fogja igénybevenni, hogy a jelentős szállítási költségek egy részét megtakarítsa.

Ily módon az államvasutak bevétele az emelt tarifa mellett is alig fog nőni, vagy pedig megmarad az eddigi színvonalon, míg a vasutak versenytársai nem is sejtett mértékben fel fognak virágozni. Kétségtelen, hogy az államvasutak vezetőségének, amikor az új tarifát megszabták, nem ez volt a céljuk.

A tulságosan magas személy- és teherárú tarifának nem lesz más következménye, mint hogy az utasok száma csökkenni fog. Egyetlen előnye is lesz a változásnak, amely egészségügyi és közrendészeti szempontból jelentős. A nagy tömeg, utközökök, lépcsőkön való utazás megszűnik s az utasok kevésbé sűrű körülmények között teszik meg az utat, mint eddig. Ezzel szemben azonban a vasutak a főlemelt tarifa következményeképp semmiesetre sem érik el azt a pénzügyi eredményt, amelyre számoltak.

A pénzügyi eredmények csak a szállítási lehetőségek szaporítása s meggyorsítása révén érhetők el. Itt tehát az áru és személyforgalmat kell intenzívebbé és tökéletesebbé tenni.

Szakkörök véleménye s tegnap közölt cikkünk adatai nyilvánvalóvá teszik, hogy az új felemelt tarifa egyes cikkeknél teljességgel elviselhetetlen. Emiatt bizonyos iparágak tönkre fognak menni. Az új tarifa lehetővé teszi azt is, hogy a határhoz közelebbi helyekre a külföldi áruk újból bevonuljanak.

Ezen az úton megsemmisül az az előny, melyet az állam iparpártolás címén egyes iparágaknak nyújt. Ezzel az iparágak bizonyos helyeken a titó vámrendszer mellett sem tudnak versenyezni a külföldi termékkel.

A MAI PÉNZPIAC

Péntek, szeptember 17

A világpiacon: A francia frank és olasz lira árhámlása élénk. A többi valuta alig mozdul.

A helyi piacon: A lanyhaság tovább tart. Délben: egy svájci frank 37.30 lej, egy dollár 191 lej, egy olasz lira 7.10 lej, egy német márka 46 és egynegyed lej, egy dinár 3.40 lej, egy angol font 935 lej, egy francia frank 5.60 lej, egy csehszlovákia 5.70 lej, egy osztrák schilling 27.25 lej, egy lejért 357 magyar korona.

Zürich. Devizák (zárlatban a tegnapi zárattól való eltérések). Nyitási árfolyamok svájci frankban: száz német márka 123.20, egy dollár 5.17 és fél, egy angol font 25.12, száz francia frank 14.60 (+42 és fél), száz olasz lira 18.70 (—22 és fél), száz cseh korona 15.32 és fél, száz dinár 9.15, száz leva 3.75, száz lej 2.63 (+2 és fél), tízezer magyar korona 0.7250, tízezer osztrák korona 0.73.

Budapesti értéktőzsde. Csütörtöki árfolyamok változatlanok. Zárati árfolyamok értékekben: Magyar Hitel 324.5, Osztrák Hitel 1550, Sörgő 557, Rima 159, Dél-vasút 161, Államvasut 365, Atlantika 5.5, Garz-Danubius 1725, Készén 3930, Papiripar 39, Nasici 1400, Szlavónia 37, Földhitelbank 176, Viktória malom 36.5, Kereskedelmi Hitelbank 13, Pesti Magyar Kereskedelmi 1090, Beocsini 1390, Urikányi 1380, Láng 102, Lipták 23, Schlick 75, Brassói 438, Zabolai 30, Cukoripar 1760, Hungária műtrágya 125.5, Olasz Bank 22.5, Angol-Magyar 39.5, Leszámitoló 67, Magyar-Cseh 11, Nova 314, Kronberger 1.2, Csáky 7, Izzó 910, Magnezit 1035, Ofa 685, Malomszky 6, Pesti Hazai 1860.

(—) Emelkedett a Nemzeti Bank bankjegyforgalma. A Nemzeti Banknak közzétett kimutatása az augusztusi utimónak megfelelő állapotot tünteti fel, mely szerint a bankjegyforgalom szaporodott s közte 180 millióval nőtt a leszámítolási tárcsa is. Ez utóbbi nyolc milliárd 496 millió lejre nőtt, nyolc milliárd 675 lejre emelkedett. A bankjegyforgalom 43 millió lejre emelkedett és pe-

dig 21 milliárd 5 millió lejre emelkedett, 21 milliárd 48 millióra.

(—) Hogyan állapítják meg az új tarifa szerinti a teherárú fuvardíját? Az állam vasutak új teherárútarifája a szállításra adott árukat négy osztályba sorozza és külön speciális tarifa csoportot állapít meg. A szállítási díjak kiszámítása a fuvarévében foglalt súly és távolság alapján a tarifához csatolt díjszabási táblázat segítségével történik. E táblázatokba vannak befolgatva a díjak leiben százkilogrammonként mindegyik osztály tarifacsoport számára, négy súlycsoport szerint és pedig: Ötözer kilogrammon alul, legalább 5000 kilogramm súlyig, ezer és 15 ezer kilogramm súlyig; a tarifát 200 kilométerig öt kilométerenként, 200 kilométeren felül 10 kilométerenként változtatja. Az 5000 kilogrammon aluli díjat csak akkor vetik ki, ha az ötezer kilogramm után járó díj nem alacsonyabb. Hasonlóképpen 500 kilogramm, illetőleg tízezer kilogramm után csak akkor vetik ki a fuvardíjat, ha 10, illetőleg 15 ezer kilogrammos tarifa nem alacsonyabb. Így például 9000 kilogramm cukorpa tarifáját 200 kilométeres távolságra, ha 10 tonnás kocsi rakják, — a 10 ezer kilogrammos díjszabás szerint állapítják meg, tehát a díj 3000 lej lesz, ami alacsonyabb, mint a 9000 kilogramm után fizetendő, ami 3690 lej lesz ki.

Ha ellenben a 9000 kilogramm cukorpa szállításra 10 tonnás kocsit adnának, akkor a legalább 15 tonnás kocsi díjszabás alkalmaznák tíz tonna súly esetére.

(—) Egységesítik a kondenzált tej illatját. Bukaresti jelentés szerint a pénzügyminiszter korrupciót elkövetett valaminek vámmivatalnak, melyel a süritett tej közszéllétét egységesíti és pedig kilogrammonként két leiben állapították meg.

"FARMODONT"
FOGKRÉM

ARMENIA

A Brassói Lapok mai vasárnapi mellékletét az örmény kultúrának és irodalomnak szenteli, melyből az alábbiakban ad jellegzetes szemelvényeket

H. DASTEVAŃ:

Ani főváros romjainál

Bárhogyan alakuljon is az örmény nép sorsa, bárki várjon is rájuk a jövőben, ez az ország a legkésebb ország marad.
Byron.

I.

Elhatároztam, hogy meglátogatom az örmények régi fővárosának, Aninek romjait, amelyről eddig csak elmosódott, határozatlan sejtésem volt. Éjszaka volt, amikor elutaztam Tiflisből, másnap Alexandropolban voltam, nem messzire attól a kis állomástól, ahonnan a régi város romjainak köveivel kirakott út vezet a régi főváros felé. Itt utitársammal, az örmény liceum egyik hallgatójával, nyitott kocsit béreltünk, s megindultunk utunk célja felé.

Tropikus hőség uralkodott, a közelfekvő hegyek pedig, amelyeknek csúcsai jórészt hóval fedettek voltak, a távoli párák ködében vesztek el.

Nem messze azután egy hatalmas hegy-csúcsot pillantottam meg, kupolához hasonló, fénylett rajta a hó, s amely élesen elütött a környező hegyektől. Kérdésemre a kocsis válaszolt: — Az Ararát.

Nem mondhatom, hogy ugyanaz az érzés vett volna erőt rajtam, amelyet Puskin az „Utazás Erzerumon keresztül” című művében ír le. Szerintem az Ararát sokkal kevésbé érdekes hegy, mint akár az Elbrusz vagy a Gazbeg; tulságosan egy darabból áll, s semmi változatosság sincs rajta.

Másfélórai utazás után göröngyös úton, amely hegyekkel körülvett mező közepén viszt, egy tanyához érkezünk, mely másfélkilométernyire fekszik a főváros romjaitól. A kocsis lerakta podgyászainkat, s magam pedig gyalogszerrel utnak indultam a mély völgyben, amelyet az Arpacás folyó szel át. Az Arpacás az Araxba ömlik ott, ahol Puskin korában a török határ volt. Egy napon kezdetleges csónokon átkeltem a folyón, s egy meredélyen áthaladva, néhány perc múlva az egykori főváros kapujához érkeztem.

Ani város természetes erősség volt, háromszög alakban, amelyet két oldalról az Arpacás és az Alecsáj folyók vettek körül, s amelyek szakadékos partjaikkal erős és biztos védelmet nyújtottak. E folyók felett annak idején hat, nagyon komplikált szerkezetű híd vezetett át, amelynek romjai még ma is meglehetősen ép állapotban vannak. Az erősség harmadik oldalát kemény falak és fenyegetően a magasba meredő tornyok képezték.

Amint átlépi az ember a főkaput, egyenesen meglepi a még lábon álló épületek nagy száma. A közepén emelkedik a székesegyház: monumentális épület; tovább balra, egy tornyos épület, azután a citadella s számtalan kis kápolna. Rubruk, a flammand misszionárius, aki a XIII. században látogatta meg Anit, azt jegyezte fel, hogy a városban ezer templom volt. Hiszen igaz: ez a szám kissé túlzott, de az bizonyos, hogy Aniban rengeteg sok templom volt. Én magam tíz olyan templomot láttam az első pillantásra, melyek még most is jóformán épek.

Csodálkozva néztem a civilizációnak ezeket a romjait. Ez a város már a teljes polgárisultság állapotában élt akkor, amikor Oroszország alig kezdte meg az állami szervezkedést, földjét pedig irtatlan erdők borították.

Ezeknek az óriási épületeknek, templomoknak, palotáknak, nyilvános fürdőknek, citadellának, hidaknak, falaknak romjai mind hatalmas tanuskodnak arról, hogy itt valaha hatalmas város élete lüktetett, amelynek nagyszámú lakossága volt.

A XI. századból származó történelmi okmányok szerint Aninak százezer lakója volt. A falakon még ma is sok helyen láthatók különféle feliratok: utcanevek, híd megjelölések és barákok cégerei. A XI. században virágzott a

legjobb ez a főváros, akkor, amikor a Bacrid-dinasztia uralkodott.

De sajnos, ez a korszak csak rövid ideig tartott. A jövő sok megpróbáltatást tartogatott a főváros számára. Kegyetlen hordák ereszkedtek le a hegyek lejtőin, pusztítva, rombolva mindent, s lábbal taposva a civilizációnak azokat a csiráit, amelyet a türelmes és sok megpróbáltatáson keresztülment örmény nép ültetett el.

Elsőnek bizánciak jöttek Constantin Manomachus idejében, majd a szeldsukok és a kuzdok foglalták el Örményország fővárosát. A XIII. században a perzsák és a georgiaiak folytattak elkeseredett küzdelmet a város meghódításáért. 1239-ben a mongolok pusztították el Anit, míg 1319-ben egy páratlanul erős földrengés tette teljessé a pusztítás munkáját s temette el hosszú időkre a Keletnek ezt a virágát.

Később, a főváros helyén egy falucska keletkezett, amelynek lakói a rombadőlt templomok és paloták köveit használták fel arra, hogy felépítsék szegényes házaikat, amelyeknek romjai ma a régi főváros romjai között meredeznek.

Lassankint ezek a kunyhók is megürültek, Ani hosszú időre feledésbe merült, míg nem a XIX. században a romokra figyelmessé lettek az archeologusok, akik később elkészítették az elpusztult város alaprajzát s rekonstruálták az összedőlt épületeket.

II.

Új fejezet kezdődött ennek a városnak a történetében azon a napon, amikor Marr orientalista tanárt bízták meg az ásátásokkal. Az 1892-ben megkezdett ásátások az ő vezetésével hatalmas történelmi kulturát vetettek felszínre, amely eredetiségében sem kevésbé érdekes, mint az a kultúra, amelyet a pompéji ásátások eredményeztek. Ebből a szempontból nézve az ásátások jelentőségét, kétségtelen, hogy az már nem helyi jellegű, hanem a Kaukázus határain túl nagy tudományos értékkel bírnak, s emellett módot nyújtott arra is, hogy a tudósok az új ásátási módszereket tanulmányozhassák.

A talált műemlékek és házieszközök mindenestre nagyban megkönnyítik a régi főváros egyes képeinek a rekonstruálását.

Marr professzor munkaköpenyben fogad bennünket nagy szívélyességgel. Teázás közben meséli el lelkes szavakban az ásátások eredményeit. Éppen néhány nappal azelőtt fedeztek fel egy egész csatornázási rendszert a X. századból, olyan vascsövekből, amelyet földalatti vezetékekben helyeztek el.

Az est leszállt. Megtekintjük a romokat, hogy valamennyire általános benyomást szerezzünk, s az ásátások részleteinek megtekintését másnapra hagyjuk.

Marr professzor kunyhójából elindulunk egy hatalmas épület felé, amelynek tetejéből magas minaret emelkedik, mert az épületet a XIII. században mecsetté alakították át. A torony tetején hatalmas felirat, amely szigorúan megtiltja a tevékereskedést a templom környékén.

Egy földalatti sikátoron keresztül utcába fordultunk, amelyet éppen akkor tártak fel. Mindkét oldalán famaradványok húzódnak. A multnak eme romemlékei között bolyongva ugyanazok az érzések ébrednek, akárcsak Pompejiben. Futó pillantást vetve az egyik mecsetben berendezett ideiglenes muzeumba, balra fordultunk s hamarosan egy XII. századbeli karvászseráj kitűnő állapotban levő romjaihoz érkezünk. Az épület közepén hatalmas udvar terjeszkedik, nagy négyszögű kövekkel kikövezve, ahol rendszerint a városba érkező kereskedők találkoztak üzleteik megkötése céljából. Az előszobában egy mély kut van, körül négy szoba.

A karvászserájnak emelete is lehetett, amint erről egy költépcső maradványai tanuskodnak. A csatornázási hálózatot, amelyről fentebb már megemlékeztem, ennek a karvászserájnak

a közelében fedezték fel. A csatorna nagy architektónikus készütségről tanuskodik, s berendezései a modern építészet számára sok megoldatlan rejtélyt tartogatnak.

Tovább haladva a város falai felé, hamarosan felütné egy hatalmas templomépület, amelyet az 1010. évben I. Gagik örmény király idejében emeltek. A templom maga, amelyet Marr professzor ásátott ki, kerék épület, egyszerű finom művészettel elkészítve. A többi örmény templom mintájára az épület belső része keresztalakú. A kereszt négy elágazásán hathat hatalmas boltozatoszlop emelkedik kettessel egymásmellett bizánci stílusban. Ezek az oszlopokon nyolc bolív nyugszik, amelyek felett a második emelet emelkedik; a harmadik emelet négyszögű oszlopokra van építve, ahogyan azt az örmény építőművészet szabad oszlopokként szokta használni. Vajjon ezek az oszlopok hogyan bírhatták el ezt a hatalmas súlyt?

— Ez bizony a modern építészet előtt még ma is rejtély — válaszolta Marr professzor.

Másik jellegzetes jelenség ezeken az épületeken, hogy a faszkezet és a vakolat teljesen hiányzik, s ez adja részint magyarázatát annak, hogy ily hosszú időn át többé-kevésbé épen maradtak. Szokatlan az a mód is, ahogyan az oszlopok egymásba vannak építve: a hatalmas köhengereket, habarcs nélkül, vaspántok szorítják össze.

A templom belseje sok deganciára és izlésre mutat. Mindenütt aranyozott szoborművek láthatók. A muzeumban egy nagyon érdekes bronzkandelabert láttam, amely Gagik templomából származott. Ő vette körül, amelyen nyolc galamb egy-egy gyertyatartót tartott a csőrében. Ez a kandelaber egy tizenhét méter hosszú láncra csüngött.

Nagy általánosságban a templom architektúrája annyira eredeti, hogy a legtöbb tudós kételkedik abban, mintha az a XI. századból származnék. Marr professzor azonban kijelentette, hogy még ezenkívül két templom van, amelyeknek architektúrája teljesen azonos Gagik templomának architektúrájával, s mindkettő a VI. században épült. Az egyik Ecsimiadzin közelében van, míg a másik tizenkét vesztynyre Karsztól.

Alkonyodott, amikor beléptünk Gagik templomába. Nyugat felé a szürkület utolsó hullámai látszóttak, míg az égbolton halványan kezdtek tűndökölni a csillagok. A messzeségben, hamvas párázatban, árnyépként látszott Alakeaz hegye, amelyet az örmény népelődök olyannyiszor megénekelnek. S arra kellett gondolnom, hogy tíz évszázaddal ezelőtt ugyanezek a csillagok ragyogtak le Ani lakóira, ennek a templomnak erőshíti híveire, s úgy éreztem, hogy hiábavaló az emberiségnek a haladásra való törekvése a világerők nyomasztó erejével szemben. Az emberiség története nem folytonos előrehaladás, hanem emelkedés és süllyedés szakadatlan váltakozása.

Ai! Mennyi dicső emlékezés és mennyi eltemetett reménység van ebben a névben!

Aki valaha Aniban volt, az megérti azt a mérhetetlen fájdalommal, amely az örmény népdalt és lírai költészetet betölti. Mennyi erőre, mennyi türelemre és mennyi ellenállásra volt szüksége az örmény nemzetnek, hogy megtartsa politikai létét annyi támadás ellenében! Ezzel lehet megmagyarázni az örmény irodalom nacionalizmusát, s ezért hiányzik belőle az, amit egyetemes eszmének nevezünk. Ez az elkeseredett küzdelem, amely óriási erőparazlást igényelt, nem engedte meg az örmény népnek, hogy saját képességeinek fejlődését a helyes irányba terelje.

A máig fennmaradt feliratok, amelyek a romok falait díszítik, megdöbbentő módon és hiven számolnak be arról, hogy ez a szomorú nemzet hányszor volt kénytelen gazdát cserélni, szakadatlanul, s mennyiféle hányféle adót kellett fizetnie. Maguk a kormányzók — ahogyan a feliratok mondják — a lakosság nyomora miatt

akárhányszor kénytelenek voltak elengedni az adók egy részét. Ezeknek az adóknak a fajtája és elnevezése annyiféle volt, hogy azok még mai napig is megfelfedezetlen rejtélyként állnak az archeológusok előtt.

És valóban csodálatra méltó, hogy ilyen nehéz politikai körülmények között az örmények ennyire virágzó művészi kultúrát teremthettek, amely mellett a modern örmény művészet csak gyenge másolatnak látszik. Az örmények elkeseredett harcainak erőst anui ennek a fővárosnak feudális falai. Láttam a muzeumban egy katona koponyáját is, amelyet egy római parittyából hajított kődarab zúzott össze. Ez a kődarab, amely ősalakja volt a mai ágyugolyónak, ökölnagyságu volt és kerek. Ugyanott van egy másik hurcoknak a koponyája, amelyet lándzsa járt át, s annak hegye bennmaradt a koponya csontjában. Ez a katona fegyverrel a kezében halt meg, a törött lándzsát pedig mellette a földben találták meg.

Ani város többi épületei közül még figyelmet érdemel a székesegyház, amelyet I. Gagik király felesége 1010-ben építtetett. Ez az épület a faragott kupola kivételével még ma is majdnem sértetlenül áll. Különben is — ez tagadhatatlan — a kupola az örmény építészetnek mindig gyenge oldala volt. Ebben a templomban még ma is egyházi szolgálatot teljesít Mihály, az örmény főpát, aki állandóan Aniban lakik. A székesegyház falait piros és fekete téglából építették s az örmény mozaikművészet valóságos remekei.

Az éjszakát Mihály főpát kicsiny és csendes lakásában töltöttük. Nem tudtam aludni, a szabad levegőre mentem. A halott városban úgy éreztem, hogy a mult fantomjai vesznek körül s hogy szomszédságomban élnek rejtélyesen azok a rég letűnt emberek, akik ezeket a hatalmas műemekeket alkották.

Másnap miután megtekintettem a Gamsaragau hercegek családi palotáját, a bahlavi Gergelynek és a másik Gergelynek, a kovácsnak a templomait, bucsut mondtam a Bakratidák fővárosának.

Szerelem

Írta: Arsag Csobanian

— Mindig szeretni fogsz engem? — Kérdezte a lilom és vakítóan fehér virágát a tiszta reggeli levegőben hímálta.

— Örökké! — suttogta a pillangó és tarka szárnyát felnyitotta és becsukta, felnyitotta és becsukta...

A kis szellő, mely arra osont, szomorkásan nevetett...

Egy nagy, tárva nyílt rózsába, mely lángvörös volt mint egy fiatal szív, mélyen betemetkezett egy dongó és hosszú szívó csókkal itta magába a mámort, melyet ez az illatos gyűjtőparadicsom magában rejt.

Mint aki egy vérszopó garázdálkodását látja, amikor egy szép fiatal leánynak vérért veszi, bosszankodva közeledtem a rózsra felé, hogy a mohó és kegyetlen szeretőt elkergetsem tőle.

De illata, mely olyan volt, mint egy szűz lehelle, aki először szeret, mint sóhaj reszkettett át szirmain és a rózsra így szólt hozzám:

— Ne válassz el attól, aki az életem és aki halálom lesz. Ő a hóhérom és a kedvesem. Attól az órától kezdve, amelyben feltáruktam a fénynek, mindig csak az ő csókjának aranyáról álmodtam. Az ő számára gyűjtöttem szirmaim nedvét, őriztem lelkem illatos lehellejét. Érzem, mint szívja magába csókja egész életemet, de ez a lassu kéjes kimulás — boldogságom. Ő, bárcsak kifogyhatatlan mennyisége volna meg bennem az illatoknak és nedveknek, hogy évszázadokig bilincselhetném kedvesemet és hóhéromat a keblemhez.

Zöld lombfodrából (előrenyújtotta) kidugta egy rózsra piros harmatos fűrtű fejcskáját. Didergett a hajnali szellő gyengéd enyelgése alatt és álmodozott.

Fehér, vörös pettyes szárnyain hozzá sietett, a kedveséhez, a pillangó.

És a jóságos nap alatt, mely mindent eltűrt a szabad ég alatt anélkül, hogy szégyelné magát, mintha egy titkos rejtékhelyen lett volna, mert a virágok és a pillangók eszemérmle-

nek — a jóságosan ragyogó nap alatt, a pillangó a maga nyelvén és a rózsra a magáén elmondták egymásnak mindazokat a bolond dolgokat, amiket mondan szoktunk, amikor szeretünk.

— Gyere! — sóhajtotta a lepke, — gyere velem ki a szabad térbe, örökre egyesülten fogunk szállani an azgy mezőkön át, megpihenünk a fák lombja közt, lebegünk a vizükre felett! Gyere! És a rózsra megátkozta szárát, mely a földhöz láncolta és sirt, mert nem volt szárnya.

A pillangók úgy szállanak a tiszta tavaszi légben, mint az illat, pettyes szárnyukat libbentgetik, egyre táncolnak tova, tova szerelmet keresve...

A réteken ott állanak a virágok, reggeli toalettet csináltak, bájos kacérsággal hímálják kis fejüket kecses nyakukon és — várnak.

A csunya csalán morfondírozva álmodozik.

Olyan csinosak, földanya kedves gyermekei, olyan éiragadóak reggeli ruhájukban, hogy a pillangók választásuknál zavarba jutnak.

Rózsaszínű ruhájában álmodozik a rózsra, hófehér fátyolában a lilom. Az ibolya illatát a levegőbe leheli, a tulipán feltárja ölet.

Csak a csalán áll egymagában egyedül, elhagyatva és mozdulatlanul.

A szél arra óson. A virágok megremegnek. Mint ezerszínű hópehelyfelhő lobog a pillangóraj a szerelemváró szívek fölött.

Hallgatagon, illatos mámorban csókolóznak a virágok a légben és a földön.

Vigasztalanul sir a csalán.

(Az örmény költő „La vie et le rêve” című francia művéből fordította Horvát Henrik.)

Örményország:

a keresztény művészet őshazája

Nemrég az egyik párizsi művészeti folyóirat tanulmányorozatot közölt az örmény keresztény művészetről, s arra a végkövetkeztetésre jutott, hogy a keresztény művészet őshazája tulajdonképpen Örményországban van.

Sztricsikovsky tanár, műtörténész erről a kérdésről írott tanulmányában mindenekelőtt leszögezi azt a tényt, az „örmény művészet” elnevezés alatt tulajdonképpen csak vallásos művészetet szabad érteni. A pogánykori örmény művészetről beszélni sem lehet, annyira nem maradtak műemlékek ebből a régmúlt korszakból.

— Mindeddig az volt az általános felfogás — írja Sztricsikovsky — hogy a keresztény művészet bölcsője Rómában ringott. Mások szerint a keresztény művészet tisztán bizánci eredetű. De a tudósok, alighogy megegyeztek abban, hogy a keresztény művészet forrásait Róma és Bizánc között kell megosztani, ime, egy új elmélet követelt a maga számára létjogosultságot. Ezen elmélet szerint a keresztény művészet Keleten, Előázsiaiában született, s annak hatékony terjesztésében az örmények jártak elől.

— Egy angol tudós volt az, aki ezt a véleményét első ízben megkockáztatta. S ugyanabban az időben más tudósok is ugyanerre a meggyőződésre jutottak.

Sztricsikovsky szerint a keresztény művészet igen sok hasonlóságot mutat a szíriai és a perzsa művészettel. S ha az örmény és a bizánci művészet közötti összefüggést, s a kettőnek egymásra való hatását vizsgáljuk, kétségtelenül bebizonyítható, hogy az örmény művészet volt hatással a bizáncira, és nem megfordítva. Örményországban emelkedik a Ripsimc-templom, amely Krisztus után 618-ban épült, s így sokkal régebbi, mint a bizánci templomok.

— A latin templom a bolthajtásos szerkezetet Mezopotámiából vette át, — mondja Sztri-

csikovsky tanár — de az építkezés jellegzetesét, költőiségét és büszkeségét az örmény eredet adta meg.

Egyes tudósok, akik a boltozatos építkezés, és az arabok patkóformájú ablakvelei között kerestek összefüggést, szerették hangoztatni, hogy ez az építési forma Arábiából jutott el Örményországba. Vannak azonban műemlékek, mint például a tígori templom, amelyet ugyanabbe a stílusban még 622-ben építettek, tehát jóval az araboknak Örményországban való megjelenése előtt. Történelmi igazság tehát, hogy az arabok voltak azok, akik átvették az örmény stílust, s azt tovább fejlesztették.

A másik építkezési forma, az oktagonális építkezés, csak a kapadóciaiak és a felső-örmények tulajdona volt, amelyből azután a román építészet fejlődött.

Georges Dutuy, a másik kutató, még merészebb állításokat és következtetéseket állít fel.

— Altalános az a hiedelem terjedt el — mondja ez a francia tudós — hogy a hellén művészet, miután minden fronton vereséget szenvedett, bizonyos engedmények ellenében Bizáncban talált menedéket. Maga Sztricsikovsky professzor, akit a látszat félrevezetett, ugyanezt a felfogást vallja. A valóság azonban ez: kezdve a Konstantinápolyi Aja-Sofia egyháztól, amelyet kisázsiai építésszek vegyes stílusban építettek, egészen a görög-keresztialakban épült palota-templomig, amely II. Bizánc, Konstantinápoly örmény császáranak uralkodása alatt (867–886) épült, valamennyi épület örmény kezek munkája (Revue de Arts Asiatiques, No. 1. 1925.)

Az örmény művészetnek keletről nyugat felé való terjedése három úton ment végbe:

1. A germán törzsek délfelé való nyomulásuk közben rövid időre a Feketetenger környékén telepedtek meg. Innen továbbhatolva Itália, Gallia és Hispánia felé, számos örményt hurcoltak magukkal, akiket Konstantinápolyban és Anatóliában szedtek fel.

2. A szíriai és kisázsiai kereskedők, akik az európai parti, de szárazföldi városokban is letelepedtek, szintén horodzői voltak az örmény művészetnek.

3. A nyugat felől jövő zarándokok, s később a keresztesslovakok voltak az örmény-keresztény művészet főterjesztői, akik Palesztinából, Szíriából és Ciliciából számos szentképet és egyházi műtárgyat vittek magukkal vissza, nyugatra.

Következésképpen a legrégibb egyházi műemlékek, legyenek azok akár Spanyolországban, akár Franciaországban, vagy legyenek akár a velencei Szent-Márk templom, ősi eredetüket mindannyian a Közel-Keleten és Irámban nyerték.

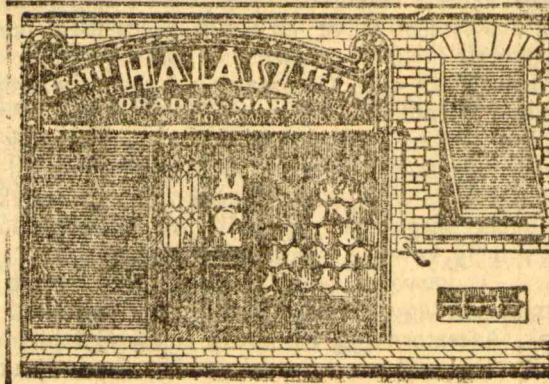
Ugyanerről a kérdésről még August Choisi ezt írja:

— Az örmény művészet Délországban és a dunai államokon át haladt be nyugat felé. A kiewi, a vladimiri, a pokrovi templomok, de valamennyi romániai és szerbiai egyházi épület is örmény stílusban készült.

— Az örmény befolyás a skandináv országokban is érezhető, de még ott sem maradt állva. Ez a stílus az ocean egész partvidékén elterjedt, hogy aztán, főként Angliában, Írországban és Normandiában a román építművészettel keveredjék.

Frederic MacLaive, aki a keleti építészeiről írt tanulmányokat összegezte, a következőket írja:

— Ha Örményország elég erős volt ahhoz, hogy önálló művészetet hozzon létre, amelyet szerencsésen vegyített a bizánci művészettel (amit a csucsivben végződő ragyogó és karsu kupolák bizonyítanak), akkor el kell ismerni azt is, hogy Örményország volt az, amely hathatós befolyást gyakorolt azokra az országokra, amelyek megtanulták: hogyan kell templomokat építeni.

Acéllemez üzleti
redőnyöket

Isingeni ablakredőnyt, napellenző szerkezeteket
gyárunk és legolcsóbban szállítunk. — Arajánlattal
díjtalanul szolgálunk!

Halász Testvérek

ORADEA-MARE — NAGYVÁRAD, Str. Cogalnică,
(volt Várady Zsigmond-utca) 16. — Telefon 361. szám

Az álarc

Írta: Gr. Zohrab.

Gr. Zohrab egyike volt Örményország legnépszerűbb államfőinek és íróinak. Mint politikus, a török parlament örmény képviselője volt, s szereplésével méltán kiérdemelte az „Örmény Danton” melléknevet. Mint író a legtermékenyebbek közé tartozott: írt számos regényt, több kötet elbeszélést, s beszédei is több önálló műtetben jelentek meg. Talaat pasa meggyilkoltatta.

1.

Amikor a legveszettebbül tombolt a tánc, Jazigian Arsag messzejáró gondolatokba mélyedve, szórakozottan bolyongott a táncteremben, s egyszerre érezte, hogy karját egy másik kar fonja át. Karcsu dominó volt, és így szólított hozzá:

— Miért nem táncolsz?

— Mert nem szeretek.

— Hiszen fiatal vagy...

— A táncnak semmi köze a korhoz. Nézd amott az az öreg, milyen kéjjel járja.

Az ifju kutató szemmel nézte végig a nőt, a cipőjétől fel az álarcig, addig a selyemdarabkáig, amelynek rózsás díszítése alig különbözött fedetlenül maradt arcának rózsáitól.

Felséges volt a nő alakja, kezei, mint a gyermeké, a fehér keztyű pedig, amely a karját könyökig elfedte, olyan tejfehér bőrt takarhatott, aminőt csak Besiktaslian poeta tudott megénekelni.

Selyemöv szorította össze derékban dominóját, amelyből melle két rakoncátlan foltként domborodott ki, vagy akár azt hihetted volna, hogy azokat egy márványszoborról lopták át oda. Igéző, csábító ígéret volt ez, amit még nyomatékosabbá tett az, ahogyan reszkető karjával érintette az ifjut.

A dominós nő ellenmondás nélkül engedte, hogy az ifju szemügyre vegye, biztos volt benne: minél alaposabb ez a vizsgálat, annál diadalmasabb eredménye lesz.

2.

— Szeretsz?

— Nem válaszolok, csak ha leveszed az álarcot.

— Lehetetlen.

— Akkor hát hagyj békén.

Elkergette magától; az udvariasság csiszolt formáinak betartása nélkül elűzte ezt a nőt, aki csábító lényét ideleptá, hogy megzavarja a gondolkodó idealistát magányos sétájában. Irtózott azoktól a nőktől, akik káprázatos és csábító mozdulataikban néma ígéreteket hordoztak. Félt tőlük. Ez az ifju, aki komoly és becsületes volt, a szerelem kellemetességeit tisztas, sőt erényes külső alatt kereste.

Ugy hitte, hogy csak azt a nőt szeretheti, aki határozottan és erélyesen vissza tudja utasítani közeledését. Undorodott azoktól, akik már az első pillanatokban a férfi karjai közé vetik magukat, akárcsak ez a bál dominó.

Eszménye volt az a nő, aki nem szereti őt. A szerelem nála csak szenvedést jelentett. Nála a boldogságnak már születése pillanatában boldogtalansággá kell válnia.

Ilyen gondolatok tépdésték ezt az álmodozó ifjut. Semmisem vonzotta azokhoz a nőkhez, akiket amugy is meghódíthatott. Vagyons volt, házasságra sohasem gondolt, a futó szerelem kellemes órái sem csábították, ami pedig a hozzá hasonló kora ifjak életét olyannyira betölti. Értéktelen embernek tartotta ő ezeket, akiket kielégít a készen szállított életöröm.

Ugy járta az utcákat, mint az a vadász, akinek szívét a közeledő vad tigris látára öröm és boldogság tölti el. A szíve szűz és tiszta maradt annak a nőnek a várásában, aki az ő számára éppen olyan csábító, mint amennyire hozzáférhetetlen. Mindössze huszonötödik évét élte az az ifju, akinek kék és édeskés szeme, hosszú, barna, középen választott haja, s előkelő megjelenése volt.

3.

A nővel, akit keresett, egy napon találkozott az utcán. Gögös teremtség volt, kecsesen lépdelt, s egyetlen pillantásra sem méltatta azokat, akik megfordultak utána, hogy megnézzék, de még azokat sem, akik köszöntek neki. Az ifjut mindennél erősebb vágy haj-

szolta, hogy a nyomában járjon, anélkül, hogy a nő tudná.

Végül megtalálta a sokáig keresett alkalmat, s bejáratos lett a nő házába. Sokan, nagyon sokan jártak oda, fiatal szívek, akik a megközelíthetatlenség bálványképét tömjéneztek benne, s valamennyien annak a titokzatos varázslatnak a hálójában vergődtek, amely a nőnek szigorú, s mégis szeretetteljes szeméből sugárzott.

Erényes nő volt, akivel órákhozsat lehetett beszélgetni kettesben, anélkül, hogy egy pillanatra is feledhetted volna, hogy férjéhez hű asszony ül előtted a karosszékekben, és elragadó szépségének ragyogásában is közönyösen hallgatja mondókádat.

Sápadtarcu ifjak jöttek bicegő lépésekkel a meleghangulatu szobába, amely, mintha minden szenvedők gyógyhelye lett volna, úgy várta őket. Jöttek estebéd után, hogy üdvözlőjék őt, (az üdvözlést olykor csendes köhögés szakítja félbe), hogy gyógyulást keressenek itt, az estnek ebben az édeskés légkörében, és a nőnek forró és könnyekkel telt tekintetében.

4.

Két év óta szerette már ezt a nőt, anélkül, hogy a viszonzáserelemnek egyetlen vigasztaló szavát hallotta volna. Álma megvalósult és boldog volt. Előtte állt az a szépséges és kegyetlen teremtség, akit oly sokáig keresett. Most már félelem nélkül, sőt azzal a merészséggel, amire a két éves ismeretség feljogosította, mondotta:

— Öszintén és boldogan köszönöm, hogy nem szeret; ha szeretne, már régen elhagytam volna. De látja magához bilincsel a szigorúsága és a kedvessége.

Az asszony csendesen válaszolt, anélkül, hogy felpillantott volna, szeme sem rebbent, csak nézte a kandallóban lobogó lángokat.

— Attól félek, hogy ez most már mindig így lesz.

— Nem fog szeretni sohasem?

— Soha.

— Még csak csókot sem ad?

— Azt se.

Azután másról beszéltek. Néha társasjátékot játszottak, vagy az ifju felolvasott. Az asszony lehunyta szemmel, karosszékebe temetkezve hallgatta és édes álmodozásba merült.

Éjfélkor ment el, a szerelem szomorúságával és boldogságával, amely megfoghatatlan volt, mint az árnyék.

Igy élt az ifju. Más nővel nem foglalkozott. És most, a pillanatban, amikor a bál zűrzavarában céltalanul kószált, a szíve telve volt ennek a nőnek a képével még akkor is, amikor a rózsás dominó, anélkül, hogy engedélyt kért volna, karonfogta és talán akarata ellenére továbbvonszolta.

5.

A dominó, mint a zsarnok, uralkodott felette.

Testét mámorító illat lengte körül. Varázslatos titkok illata volt ez, abból a rózsából áradt, amelynek szirmait keblében rejtegette.

Egymásmellé ültek, a nő fáradtan támaszkodott reá, ezalatt fenn a bálteremben zúgott s zaj, hajrázott a mulatozók önmirivalgása, mintha bátorítani akarná a gyáva ifjakat.

Forró lett a ráfonódott kar, tüzeit s megzavarta nyugalma. Az ifju nehezen lélegzett.

A pezsgős poharak lassanként az utolsó cseppig kiürültek, de még akkor sem tudták leszakítani ajkalkról. Ugy érezték minden kortynál, hogy a tüzes folyadékkal együtt a rajtuk elhatalmasodó gondolatokat is elnyelik. Mindkettejüket mámorba ejtette az egyedüllét, a melegség, az ibolyaillat, nem beszéltek többé, fáradtak voltak, készen arra, hogy az első összeütközésnél összeomoljanak, semmivé váljanak, mint az agyagbábok, elvesztették minden ellenállásukat.

Odafenn a zugás hatványozódott, a táncoló lábak robaja megrázta a terem vaspadlóját, a zene ütemes hangjai áthatoltak a falakon, a tülben értelmetlen, halk melódiák zengtek.

— Vedd le az álarcot — könyörgött az ifju.

— Soha!

Nem, a nő nem lehetett csunya és öreg,

nem félhetett attól, hogy leleplezett arca kiábrándító lesz. Ez a gyanakvás nem is kintozta az ifjut. A nő gögösen heverészett a karosszékekben, s ziháló melléből egyszerre néma sóhaj szakadt fel.

Ki ez a nő?

Oktalan kísérletet tett, hogy az álarcot erőszakkal tépje le.

A dominó felpattant, és fenyegetve mondta:

— Soha! Értetted?

Fátyolozott hangon, kurtán beszélt, de amikor látta, hogy az ifju szenved, szeliden mondta még:

— Megbánnád, hidd el, megbánnád abban a pillanatban, amikor rám ismersz. Gondold azt, az a nő vagyok, akit szerelsz.

Vajjon?

Odafenn tovább folyt a zené, a tánc és a tombolás örülete.

Arra gondolt, hátha mégis ő az.

Ez a sötét, nedves, négy falzárta szoba sok sóhajtást hallott, sok könnyet látott, de egy pillanatra sem leplezte le azt az arcot, amelyet eltakart.

Arsag iétovázott, amikor másnap este bárátnője fogadószobájába lépett. Hirtelen gyanu ébredt, s erősödött meg benne.

Kémlelve, mélyen tekintett a nő szemébe, mintha a szívébe akarna látni, hogy ott fejtsse meg a rejtélyt.

Vajjon? Zavartan állt meg egy pillanatra, de a háziasszony karosszékeiben ült, fáradtnak látszott, tekintete a kandalló tűzére vetődött, s a tűz visszfénye vidáman játszadozott a függönyökön.

Az ifju nem mert semmitsem kérdezni, de amikor leültek, hogy rendes társasjátékukat játsszák, ugyanazt az ibolyaillatot érezte, mint előző éjszakán ott a bálban, s nem tűrtette magát tovább.

Vajjon?

— Hogyan töltötte asszonyom tegnap az estét? — kérdezte.

— Egyedül. Hiszen még ön is megfedkezett rólam.

— Ha tudná! Volt a bálban valaki, aki olyan nagyon hasonlított önhöz...

— Valóban?

— Az egyész éjszakát vele töltöttem.

— Azt hitte, ugye, hogy én vagyok? De aztán minden bizonynyal látta az arcát is?

— Nem, nem láthattam. De még most is úgy érzem, azt kell hinnem, hogy ön volt.

Az asszony hangosan felnevetett. Aztán:

— Ilyenek vagytok ti, férfiak, valamennyien — mondotta. — Elég egy egészen kis álarc, s máris képtelenek vagytok felismerni azt, akit szerettek. Egy egyszerű kis álarc az egész, s minden lehető arcot elképzeltetek alatta. Mi, asszonyok, mások vagyunk. Mi megismerjük azt, akit szeretünk, bármilyen álruha fedje is. Mert a mi szerelmünk a szívből fakad, míg ti csak a szemeitekkel szerettek. És mitsem lehet könnyebben elámitani, mint a szemet!

Vajjon vallomás volt ezekben a szavakban, vagy újabb tagadás?

TESTA

GYÓGYIT:

FEJFÁJÁST — MIGRÉNT — IDEGES Bántalmakat — FOGFÁJÁST — HÜLÉST — SPANYOL NÁTHÁT — OLDALSZURÁSOKAT KERJE MINDEN GYÓGYSZERTÁRBAN ÉS DROGÉRIÁBAN

LERAKAT BRASSOBAN:

2365

Engros drogéria „AMPHORA” R. T.

Örmény népköltészet

M. Ceraz gyűjteményéből

M. Ceraz, a konstantinápolyi központi iskola professzora, folklorista. Jelenleg Marseilleben újságíró. Párisban és Londonban több könyve jelent meg.

1. A Mester és az inas

Élt egyszer egy ember, akinek a fia annyira haszontalan és semmirekellő volt, hogy az ember nem tudott, mit kezdeni vele.

Egy napon felvitte a hegyre, odaadta neki a szamarát, s ráparancsolt, hogy vigyen fát haza.

A fiu elment, az apa pedig, hogy szíven könnyítsen, így sóhajtott fel:

— Uf!

Egyszerre csak egy szellem emelkedett ki előtte a földből, s megkérdezte tőle, hogy mit kíván.

— Én nem szőlőtallak téged — mondotta az ember.

— De igen, szőlőtallál, mert engem Uf-nak hívnak. Mondd meg nekem, hogy mi bánt, én majd igyekszem segíteni rajtad.

— Hát volna egy semmirevaló fiam, s nem tudom, hogy hogyan tanítsam meg valami tisztességes mesterségre.

— Bizd csak rám a fiut egy esztendőnyi időre. Én majd igyekszem nevelni őt, mint ahogyan már többeket, igen sokat, felneveltem, sokkal semmirekelőbbeket, mint a te fiad. Gyere vissza egy esztendő múlva, ugyanezen a napon, s kiálts csak ennyit: Uf! Én tüstént jövök, s visszakapod a fiad.

Az apa beleegyezett és Uf, akit a fiu Mesternek nevezett, elvitte őt földalatti lakásába. Bemutatta a feleségének, s így szólt:

— Hoztam egy új inast neked.

— Mit kezdjek vele? — kérdezte az asszony. — Hiszen ugysis majdnem minden nap hozol egy újat.

Másnap a Mester elment hazulról, a felesége pedig így szólt a fiuhoz, akit nagyon sajnált:

— Ha a Mester téged bármilyen mesterségre tanít, tanuld csak meg, de mondd mindig azt, hogy nem tanultál semmit, különben levágja a fejedet, mint a többieknek, akiknek koponyájából már egy egész várat épített.

Mikor a Mester este hazatért, megkezdte a tanítást, amit azonban folyton újból kellett kezdeni, mert a fiu nem tanult semmit, de nem is értett meg semmit.

Amikor az év letelt, a fiu apja eljött, s elkiáltotta magát:

— Uf!

A Mester visszaadta a fiut, s azt mondta, nagyon sajnálja, de a fiu nem tanult semmit. Apa és fiu egymásmellett bandukolt hazafelé, az egyik nagyon mérges volt, a másik meg mosolygott magában.

Amikor megérkeztek a városba, a fiu megmondta az apjának, hogy tanult ám valamit, s így szólt:

— Ide figyelj édesapám. Versenylővő váltódom. Adj el engem, de a kengyelt tartsd meg, mondd azt a vevőnek, hogy még szükség van rá. Ha a kengyelt is odaadod a vevőnek, akkor versenylő maradok életem végéig.

Az apa beleegyezett. A gyönyörű versenylővő jó drágán eladta, a ló azonban abban a pillanatban, amikor bevitték a vevő istállójába, mindenki álmélkodására eltűnt a kéményen keresztül s mire az apja hazatért a kengyellel, a fiu már otthon is volt, s így szólt hozzá:

— Most meg öszvér leszek. Adj el, de tartsd meg a gyeplőt.

Az apa megint drágán adta el a felséges öszvért. A vevő elvitte a forrás mellé, hogy megittassa; az öszvér azonban besurrant a kut csapjába, s láthatatlan lett. Egykettőre hazatért, s várta az apját. A vevő pedig megőrült, amikor látnia kellett, hogy az öszvér elpárolgott.

— Gyertek ide, gyertek ide! — kiáltotta a járókelők felé. — Az öszvérem belebújt a csapba. Nézzétek, hogyan mozgatja a fülét!

Azt mondták rá, hogy bolond, s bevitték a bolondok házába.

Egy napon aztán így szólt a fiu az apjához: — Kastély leszek a tenger közepén. Adj el, de a kulcsot tartsd magadnál.

S a következő pillanatban egy káprázatosan szép kastély emelkedett ki a tengerből,

csak úgy ragyogott a sok rárakott aranytól és ékszerrel.

Egy kereskedőt, aki történetesen a közelben hajózott, teljesen elbájolta a kastély ragyogása, s kikötött a csodálatos épület előtt, ahol a fiu apja a kulccsal a zsebében várakozott. Nagy pénzért megvette a kastélyt, a közelben horgonyt vetett, csónakraült, s kulcsot szerzett, hogy kinyithassa a kastélyt.

Abban a pillanatban azonban, amikor a kulcsot bedugta a kulcslyukba, a kastély repülni kezdett, s végül is eltűnt a levegőben.

— Gyertek ide testvérek! — kiáltotta a járókelőknek a szerencsétlen kereskedő, — gyertek, lássatok kastélyt, amelyik repül!

Azt mondták rá, hogy bolond, s becsukták az örültek közé.

Mindezeket a dolgokat azonban megtudta a Mester.

Rögtön rájött, hogy a fiu sokat tanult tőle, s perre vitte a dolgot.

Mindketten a király elé mentek, hogy törvényt üljön felettük. A Mester bepanaszolta a fiut, hogy megcsalta őt, mert azt mondta, hogy nem tanult semmit, a fiu pedig szakadatlanul hangoztatta, hogy semmitsem tanult.

A király megparancsolta a Mesternek, hogy mutassa be, mit tud. A mester nem akart engedelmeskedni, azt mondván, hogy először a fiu mutassa be a tudományát. A fiu erősítette, hogy nem tud semmit. Olyan meggyőzően beszélt, hogy végül is a Mester volt kénytelen megtenni az első lépést. Valahányszor aztán a Mester valamilyen állattá változott, az inas azonnal az ellenséges állat képét vette magára, s mindanyiszor legyőzte. A mikor a Mester egérré változott, a fiuból macska lett, amikor a Mesterből lett macska, akkor meg a fiu kutyává változott. Amikor a Mester aztán kakas képébe öltözött, a fiuból róka lett, s átharapta a kakas nyakát.

2. Dávid és Salamon

Ime, a Bölcs Salamon első ítélete:

Egy ember elhatározta, hogy hosszú utra kel, s aranyait hét nagy korsóba rakta, de gondoskodott arról, hogy a korsó tetejére négy hüvelyknyi mézet tegyen. Barátját, a pénzváltót, aki becsületes ember hírében állt, megkérte, hogy vegye magához a „mézes korsókat”, s tartsa magánál mindaddig, amíg utjáról visszatért, megjegyezte azonban, hogyha utközben meg találna halni, a korsókat örökségképpen ráhagyja. A pénzváltó beleegyezett, s az ember utnak indult. Egy este a pénzváltó vendégeket kapott, s nagyon szerette volna őket mézzel megkínálni. Megparancsolta hát szolgájának, hogy nyissa fel az egyik korsót, vegyen ki abból egy kis mézet, de másnap ugyanannyit tegyen vissza. A szolga meglátta a korsókban az aranyakat, jelentette a gazdájának, aki magához vette a kincset, a korsókat pedig egészen mézzel töltötte meg.

Néhány nap múlva azonban az utasember visszatért hazájába, lakására vitte a korsókat, felfedezte a lopást, visszakérte az aranyakat a pénzváltótól, aki azonban tagadta azok létezését.

Perre került a dolog. Ez Dávid próféta idejében történt, aki mind a két felet több ízben kihallgatta, de nem tudott ítéletet hozni, annyira megzavarták őt a károsult állításai és a pénzváltó tagadása. A kis Salamon, aki az utolsó tárgyaláson jelen volt, odament a pereskedőkhöz, s így szólt hozzájuk:

— Kérjétek meg atyámat, a királyt, hogy adja át nekem a ti ügyeteket, s én majd egy pillanat alatt ítéletet mondok.

Dávid a felek kérésére beleegyezett. Salamon azonnal odahozatta a korsókat, teljesen kiürítette azokat, s akkor látta, hogy valamennyi korsónak az aljához odaragadt néhány darab arany.

A pénzváltót bűnösnek találták.

3. Illés és Asab

Illés próféta háborút üzent Asabnak, az Isten ellenségének. Legyőzte, a földre teperte, lábát a mellére tette, kihúzta a kardját, hogy leszurja. Asab rettenetesen szégyelte magát és sietette Illést, hogy minél hamarább végezzen vele. Szembeköpte Illést, csak azért, hogy még dühösebbé tegye, s hogy ezzel is siettesse a gyilkosságot. A próféta azonban visszatette a kardját a hüvelyébe, s életben hagyta őt.

A zsidók királya csodálkozva kérdezte Illést, hogy miért hagyta életben?

— Meg akarlam ölni őt, — mondotta Illés — mint az Isten ellenségét. De amikor szembeköppött, s engem sértett meg, meg kellett bocsátanom neki, nehogy azzal gyanúsítsanak, hogy a magam megbosszulására öltem meg őt.

4. Kigár

Kigárról, a nagy mesemondóról beszélnek, hogy tanítójának semmiképpen sem sikerült őt megtanítani még az ábécé első betűjére sem. Amikor a szegény tanító megjegyezte előtte, hogy ennyire buta emberrel még nem volt dolga, Kigár így felelt:

— Nem vagyok annyira buta, mint ahogyan gondolod. Ha nem akarom megtanulni az ábécé első betűjét, arra nagy okom van. Mert alighogy tudni fogom az első betűt, kényszeríteni fogsz, hogy tanuljam meg a másodikat is, s nem hagysz majd addig nyugton, míg az egész ábécét meg nem tanultam.

GYERMEKVIILÁG

Szerkeszti: Teleky Dezső (Dezső bácsi)

Uram, Te hozzád esdek...

Ha látok nyomorultat,
Árván a földre hulltat,
Beteget, szenvedőt,
Atyám, Te hozzád esdek:
Hő imámat ne vedd meg,
Emeld fel őt!

Ha látok gögösséget,
Embert, sértőn kevélyet,
Rideg gonosztevőt,
Atyám hozzád kiáltok:
Te, ki igaz vagy, áldott,
Alázd meg őt!

Schenk Mariska.

A Meseasszony

Írta: Ösz Róza

Volt, hol nem volt, Meseország legtávolabbi zugában, volt egyszer egy Mesekirály. Szép volt a Mesekirály, nem is volt rosszabb lelkű, mint a többi Mesekirály, csak nagyon büszke volt.

Egyszer unalom érte utól a királyt. Unta a minisztereit, a hadseregét sem nézte meg egész esztendőben. Még az udvari bolondját is csak nagy ritkán engedte maga elé. Összeült a tanács és éjjel-nappal csak arról tanácskoztak, hogyan lehetne elűzni a király unalmát.

Ki is hirdették, hogy aki felvidítja a királyt, annak hercegséget adományoznak és három zsák aranyat. Jöttek is az országból mindenféle bűvészek, varázslók, kigyóbüvölők, de a király még végig sem nézte az előadásukat.

Rendezték a sok bált, mulatságot, de a mesekirály soha még el sem ment egyikre sem. Csak járta napfényes palotájának temérdeke sok szobáját, s még ott is mind betétette az ut felől ablakokat.

Egyszer egy mezitlábos leány akart a király elé menni. Az örök be sem akarták engedni a palotába, amíg az udvari hopmester be nem jött.

— Ki vagy te leány és mit keresel a palotában?

— Én vagyok a Meseleány! — mondta és illendően köszönt. — Azért jöttem, hogy elűzzem a király unalmát.

Az udvarmester megcsóválta kopasz fejét, de azért csak bevezette a király színe elé.

— Felséges uram egy kis szolgád hódolati kíván te néked! — mondta a leány.

Azzal leült a király lába elé. Hosszu fekete hajával beborította a trón lépcsőjét, és csilingelő hangon csak mesélt, csak mesélt. A király késő este szakította félbe a mesemondást és megparancsolta, hogy a leányt aranyos ruhába öltöztessék fel és külön udvarhölgyeket rendelt a szolgálatába. Így a Meseleányból hercegnő lett, de azért mindig nagyon szívesen tanította pajtásait, a kis tündéreket szebbnél szebb mesékre.

Telt-múlt az idő és egyik napon csak elrendelte a király, hogy készüljenek a lakoda-

lomra, mert feleségül veszi a Meseleányt. Volt is olyan fényes lakodalmom, amilyent nem látott még Meseország. A kis árva Meseleány el sem akarta hinni, hogy belőle az ország királynéja lett. Boldog, nagyon boldog volt, jobban örült mint tíz gyermekek a legszebb, legfényesebb karácsonyának. Ezerszer jobban szerette a királyt, mint közületek a legjobb gyermek az édes anyukáját.

Mikor látta a szomszéd király leánya Armány királykisasszony, hogy a szegény árva leány a gazdag király felesége lett, elhatározta, hogy minden áron megfossa őt a boldogságától. El akarta tőle idegeníteni a király szeretetét.

Meseasszony — mindenki így hívta a királynét — nem is sejtette Armány borzasztó szándékát. Nyugodt és nagyon boldog volt. Hogy még nagyobb legyen a boldogsága, a jószág tündére megígérte neki, hogy egy szép kis fluval megajándékozza. Hej, örült ennek a Meseasszony és annyi bolondos, vig mesét mondott el, hogy a király alig győzte hallgatni. El sem tudta gondolni a király, miért boldogabb a felesége, mint amikor feleségül vette. Hanem megmagyarázta ezt Armány kisasszony.

— Felsőleges szép Mesekirály, lám, de hűtlen szívet választottál magad mellé, már is más szeret és nem téged. Lám én reá sem nézek más emberfiára, csak Iesem, csak várom királyi szádról a szót!

Arról hallgatott Armány, hogy őt bizony az irigység még aludni sem engedi.

A Mesekirály elhítte Armány álnok szavait s nagyon bántotta büszkeségét az, hogy a felesége hűtlen. Elhatározta, hogy keményen megbünteti. Arra nem is gondolt, hogy a királyleány hazudik és szegény Meseasszony ártatlanul szenved.

A közeledő viharra nem is gondolt a királyné, csak várta az ajándék kis fiút és előre elnevezte Aranyajándéknak.

Egy szép aranyos reggel valamelyik csilagból le is röpített Aranyajándék.

Mikor a király látta, hogy a felesége csak a kis fiúnak örvend, Armány rábeszélésére elhatározta, hogy megöleti a gyermeket. Egy délután, amikor a királyné aludt, megparancsolta szolgájának, hogy hozzák el a kis fiút. Maga elé parancsolta a főhőhért is. A főhőhért felvette a piros ingét és már előre örült a sok aranypénznek, amit a királytól szerez. A palotában megállt az ajtóban és várta a parancsot. A király közelebb intette a főhőhért és így szólt:

— Te mester, ide hallgas! Ma délután jön a parancsnokom egy kis fluval. Ahogy belép az udvarra, senkinek sem szólj, csak levágod a fiúcska fejét. A fizetést előre most megkapod.

— Felsőleges uram és parancsolóm! — mondotta a főhőhért és térdre esett a király előtt. — Vedd vissza mind az aranyaidat, ha úgy óhajtod még az életemet is, de ártatlan gyermeket nem ölök meg.

Hej! haragra lobbant a király, sötét börtön fenekére vetette a főhőhért. Azután maga elé hívatta a segédjét. Ezzel is úgy járt. Ő is megtagadta az engedelmisséget. Végre akadt egy inci-finci inasocská, aki vállalkozott arra, hogy jőpénzért megöli a kis fiút. Csak azt kötötte ki, hogy vigye be a gyermeket egy sötét szobába, ahol nem lehet semmit látni. Meg is ölte szegénykét, és csak akkor nézte meg, mikor elvágta a nyakát. Aranyzóke haján folyt a piros vér. Megsajnálta az inashőhért, s utólag megcsinálta. Sírní kezdett a cseléd is, aki tartotta. Sírtak a katonák, akik a fiúcskát odahozták, sírt az egész királyi palota. A sírásra felébredt a királyné, kinéz a kertbe, ahol sírva kapált a kertész.

— Miért sírsz jó ember? — kérdezte a királyné.

— Hogy ne sírnék felsőleges Meseasszony, mikor a te urad most öletett meg egy aranyhajú tündérfiút.

A királynénak csak belenyíllalott a fájdalom a szívébe. Szeretett volna jajgatni és hangosan sírní kezdett, amikor bejött a király inasa és mondotta:

— Felsőleges Meseasszony, azt parancsolja neked a te urad, a mi királyunk, vedd fel a legszebb ruhádat és készülj az udvari bálba.

Szegény szomorú asszony felvette aranyos, gyönyörű ruháját. Még mindig nagyon szerette az urát, s megpróbálta mosolyogni, de valahány-

szor eszébe jutott az Aranyajándék, mindig szeretett volna sírní, hangosan, keservesen, csak nem volt szabad sírní. Mesélt az urának, de mindig igen szomorú mesék jutottak az eszébe.

Egyszer csak Mesekirályné eltűnt a palotából. Haza ment a szegénységbe, ahol mindig sírhatott, amikor csak eszébe jutott a kis fia.

A király elvette Armány királykisasszonyt. A boldogságát nem találta meg. Szótlanul járt szobáról-szobára és mindig hallotta a meggyilkolt fiúcska nyöszörgését. Armány királyné azonban jól érezte magát. Olyan fényes udvart tartott, amilyen nem volt egyik Mesekirálynak sem.

Teltek-multak a napok a király mind öregebb lett, mind jobban vágyott arra, hogy legyen egy kis fia, akire reá hagyhatná az országot. Kért a tündértől egy másik fiúcskát. A tündér haragudott a királyra és megizente, hogy csak akkor küld gyermeket ajándékba, ha visszahozza Meseasszonyt, aki ártatlanul szenved.

Mikor a király meghallotta az üzenetet s megtudta a történeteket, haragra lobbant Armány királyné ellen és addig vallatta, amíg ő is beismerte, hogy ártatlanul kergették el a jó Meseasszonyt, a kis fiút is ártatlanul ölettek meg.

A király erre Armány királynét szégyenszemre kiséprűztette az országból. Ő meg elindult, hogy megkeresse Meseasszonyt. Kereste hosszú éveken át, de nem találta meg, mert a Meseasszony elrejtőzött az élk szemé elől. Csak sötét éjszakákön jön elő fekete ruhában. Keresi a kis fiát.

Tudjátok-e gyermekek, hogy a nagyon kicsi fiúcskák, ha meghalnak, a csillagok egyikebe költöznek. A Meseasszony holdvilágtalan sötét éjszakákön még most is keresi a fiúcskáját, azt hiszi, hogy lelke itt imbolyog a földön.

Gyermekek, ha nagyon sötét az éjszaka, s künn halk neszt halltok, ne féljete, csak Meseasszony jár, és ő szereti a gyermekeket.

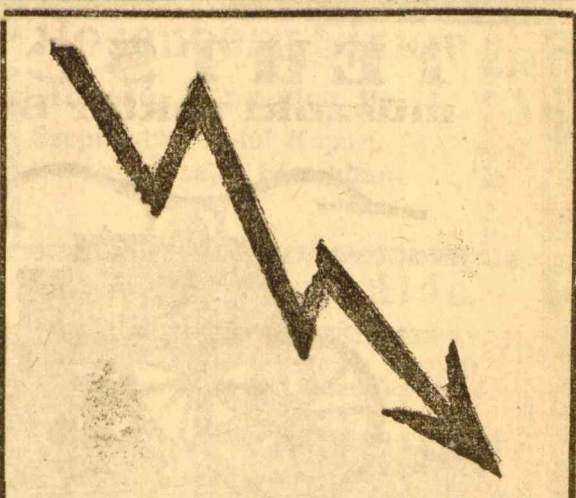
Dezső bácsi postája

Lőrinc Bözsike, Brassó, három rejtvényt, Fogarasy Margit és Tibor Brassó, kettőt, Walz Iván Brassó, kettőt, Szentpétery Bandi és Ilonka Gyergószentmiklós, kettőt, Erdős Sárika Csomakörös, egyet és Dankó Irénke Brassó három rejtvényt fejtett meg jól. Rozenberg Teréz, Sepsiszentgyörgy. A számrejtvény megoldása nem sikerült, a többi jó. Laczkó Géza, Nagyszeben. A verses rejtvényt két szakasza egybetartozik. Te a két strófának tévesen külön-külön adtál jelentőséget s így jött ki a két eredmény: béke és narancs. Dezső bácsi pedig azt mondja rá: gubics! A másik megfejtés is hibás. Timkó István, Nagykároly. Ezt írod: „Néhány hét óta olvasgatom a Dezső bácsi postáját és fejtegetem a talányokat és olyan vágyom keletkezett, hogy bár én is bent lehetnék a jó Dezső bácsi táborában.” Hát tessék. Lépj be! Ugy! Már is benn vagy. No látd milyen könnyen ment. De aztán most légy huzgó levelezőm! A megfejtések egytől-egyig jók. Abraham Pityó, Brassó. A becéző nevedet nem tudtam tisztán kivenni. Pityó-e, Potyó-e, vagy Totyó? Névirásod kissé elmosódott. Bár még nem vagyok nagyapó, szívesen fogadlak unókámnak, kivált, hogy drága nagyapónak szoltítottál. Rejtvényeid megfejtése bar nagyon könnyű, az elsőt besoroztam a közlendők közé. Ird meg Dezső bácsinak, hogy jársz-e iskolába? hol? jól tanulsz-e? Mivel szeretsz leginkább foglalkozni? Varga Manci, Nagyvárad. Az ideális állapot az volna, ha minden művelt embernek módja és alkama volna a földet beutazni, hogy legalább tiszta képet alkothasson tágabb földi hazájáról. Milliő millió értelmes ember van, aki országának határaitul nem volt s életét szűk korlátok között élte le. Az ilyennek sokat kell olvasnia főképp ismeretterjesztő tanulságos könyveket. Legérdekesebbek és talán leghasznosabbak azok a komoly uttleírások, amelyekből nemcsak földrajzi, természetrajzi ismeretünk bővül, hanem még etnografiai is tanulhatunk. Ezekből a könyvekből különböző kultúrákról, esetleg félművelt vagy teljesen műveletlen vad népek szokásairól, fel-fogásairól s hitvilágáról szerzünk tudomást, melyek eszméink körét kitágítják és gondolatainkat fejlesztik. Ha az ember ezeket az oktató könyveket gondolkodva olvassa át, több szellemi nyereségre tesz szert, mint az, aki személyesen végignézte a világ-városok nevezetességeit, de gyarló felvevő képessége miatt csak felületes, elmosódott benyomásokat kapott. Tehát ne bánd azt, ha sohasem lehetsz Párisban, Londonban és a többi világvárosban, jó könyvekből s egyéb érdekes írásokból úgy megismerheted a legmesszebb külföldet is, mintha mindig ott látkál volna. Természetesen, aki teheti, utazzék minél többet. Dezső bácsi a jövő iskoláévre kitaratást és sikert kíván a tanuláshoz. A megfejtések jók. Balázs Juliska, Fogaras. Az első helyes. A pánko még a mai világban is két lebbe kerül, vagy talán még többbe is. A háboruban pedig nem is mertünk reá gondolni, nem hogy aranyat adtunk volna érte. Sokan örültek, ha egy kis korpás malés kenyérhez juthattak a megboldogult haditerményrésztvénytársaság jóvoltából. Te ezekre a nehéz napokra persze nem emlékezel. Adj hátát az Istennek, hogy azok a rossz idők elmúltak

s te még nem érezted a pánko hiányát. Rácz Erzsé, Nagyszeben. Valószínű, hogy a levél a postán kalódott el, mert én olyan leveledre nem emlékezem, amelyben egyszerre hat rejtvény megfejtését közölted volna le kedves katonám! A Robinoza első és második kötése — rossz! A többi jó! Darvas Gigi, Fogaras. Az első „mondjuk”, hogy helyes. A második és harmadik hibás. E szerint a könyv kisorsolását egy közelebbi időpontra halasszuk. Szakolczai Cunci, Arad. Kedvesen írtad a következőket: Temesváron volt egy nagyon kedves barátom, akit nagyon sajnáltam ott hagyni és így csak levél által érintkezünk. Én, kaptam tőle egy fényképet és én is küldtem már neki egyet, és így csak megvagyunk. Ebben a négy szócikában: „és így csak megvagyunk” mennyi érzes rezdül meg. Ugyebár, ha egyedül vagy s eszedbe jut a forrón szeretett kis barátod, és távolléte miatt szomorkodva, előveszed a fényképet, úgy érzed, mintha melletted ülne, közelben volna, aztán megvigasztalódol: „Csak megvagyok valahogy!” S az a kis barátod is bizonyára szintén így gondolkodik, ha előveszi fényképedet. Beh boldog az, aki szeretni és érezni tud. Örvendek, hogy a „Két rossz diák viszontagsága” úgy tetszik, hogy már többször is elolvastad. Elefánt Béla, Brassó. Az bizony nem barack, hanem masennivaló. A barackfák a háboruban is termettek, eszükben sem volt, hogy sztrájkoljanak. A barack... igen... barackot érdemel meg a feje bubjára az, aki olyan rejtvényt küld be, mint amilyen a te kockarejtvényed. Legalább valamilyen rendszerbe szedted volna össze a betűket, s ne hánytad volna azokat szerteszét. Nincs a világon olyan megfejtő, aki a rejtvényedet kifalálna. Küldj be egy jobb rejtvényt! Erdélyi Béla, Feketehalom. „En már körülbelül egy éve olvasom a Gyermekevilágot és Dezső bácsi üzeneteit. Én is arra kérem, vegyen be engem is öcsémekkel együtt szeretettel a táborába.” Már benn is vagytok! Dezső bácsit pedig a szerkesztőségben déli 12 óra körül találod meg legbiztosabban. Ilyenkor van egy kis ideje diskurálni is. A festményedet mutasd meg. A két első rejtvény megfejtése nem sikerült. A találós kérdést vajjon te készítetted? Lánosz Bözsi, Felsővisó. Hála Istennek, hogy már jól hallasz. Ugyebár, most rendszeren jársz az iskolába? Az írásodról látom, hogy rendszeresen tanulsz. Betűid szépek. Leveled külalakja csinos. Aztán majd a szép könyv is bekopog az ajtódon. Boer István, Brassó. A levelet örömmel olvastam el. Annak örültem a legjobban, aminek te is örvendsz. E szerint ismét bekerülsz az iskola padjai közé és nem mész tanulatlanul inasnak. Szüleid okosan gondolkoznak. Menj mesterségre, jól teszed, de előbb tanulj, hogy tanult mestereember legyen belőled.

Szebeny Maria, Csikcsicsó. Látogass meg. Örömmel várlak. A rejtvények közül csak az egyik jó. Wagner Zituská, Brassó. Az egyik helyes, a másik helytelen. A harmadik kérdésre nincs bátorságod felelni? Pedig olyan egyszerű, majd megtárod. Néhány nyertesnek. Többen panaszkodnak, hogy a nyereménykönyveket még nem kapták meg. Utána jártam a dolognak és megtudtam, hogy neveteket előjegyzésbe vette a kiadó bácsi, de mivel a könyves boltot a napokban más helyre költöztetik, a nagy elfoglaltság miatt nem kerülhetett sor a könyvek elküldésére. Jövő hét elején azonban a könyveket biztosan postára teszik.

Kiadó: a Brassói Lapok könyvnyomdája.

TÜZ ES VILLÁM

ellen ugyan nem, de annak gazdasági következményei ellen legjobban véd egy jó biztosítási kötvény.

Steaua României

Román Biztosító Társaság Bukarestben

Erdélyrészi Igazgatóság: Brassó, Buzasor 9/II. szám — Vezérig. főügynökségek az ország minden városában.

Kartellen kívül!!

Láng L. Gépgyár R. T.

BUDAPEST 56.

Dieselmotorok kompresszorral és kompresszor nélkül,
stabil és félstabil

gőzgépek, gőzkazánok.

Képviseletek:

Silvania műszaki r.-t. **Braşov**, Str. Spitalului 64.

Timişoara: **Karner Ede.** 2848 O.

Oradea-Mare: **ECONOMIA** kereskedelmi és ipari r. t.

Megérkeztek az őszi szezonra a valódi békebeli

„SINGER” varrógépek

előnyös fizetési feltételek mellett kaphatók
Brassó, Tehén-piac 7 sz.

Fiókok: **Sft. Gheorghe**, Piaţa Regina Maria 6.

Făgăraş, Strada Principesa Elena No. 3.

Baraolt, Strada Regale 117.

Tg.-Secuiesc, Str. Gari 8.

Gheorgheni, Str. Regele Ferdinand 16. 2342

Eladás 30 havi részletfizetésre is, iv hajós 350 lej.

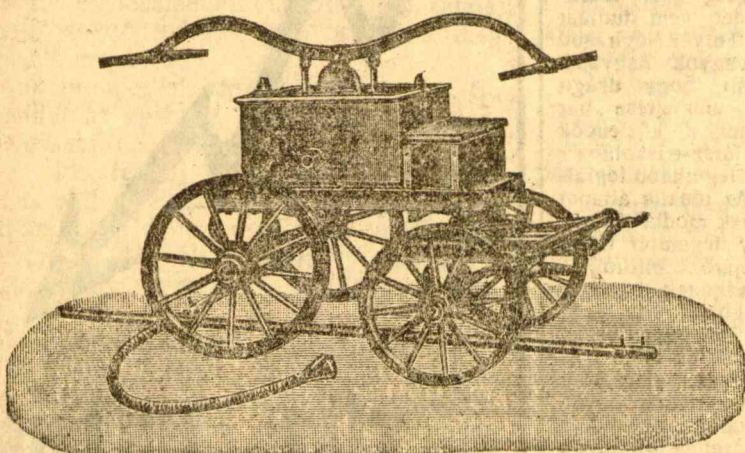
Karika hajós 400 lej havifizetésre **jótállással** együtt.

Vevőinket bármikor teljesen ingyen megtanítjuk himezni
és a gépeinkhez adott alkatrészek kezelésére is.

TEUTSCH GYULA

műszaki raktár Brassó, Kapu-utca 33.

Alapított 1868

Konrad Rosen-
bauer Linz-i a/D
cég
vezérképviselője 2352

Allandó nagy raktár tisztí és legénységi felszerelésekben,
tűzoltószerkeben és különféle kézi és motoros fecskendőkben.

2173
2 teherautó,
egyik keveset használva,
1 stráfszeker
1 villanymotor

440 volt, 1 P. S. eladó.

Fleischer György
BRASSÓ, KATALIN-U. II.

Hirdetmény.

Ezennel közhirrre teszem, hogy az Igazságügyminiszter urnak 47559/926 számú rendelkezésével Brassóban közjegyzővé történt kinevezésem folytán

közjegyzői irodámat Brassóban, Kapu-u. 69 szám alatt megnyitottam. Hivatalos órák d. e. 8-12 és fél, d. u. 3-6-ig.

9179

Dr. Boeriu Miklós
ktr. közjegyző

Hirdetéseket felvesz a kiadóhivatal

Azon tény,
hogy

Valódi Franck a legjobban a legfinomabb bakbávé pótlék, senki sem másíthatja meg.

Finom ízért a tisztasága nagy ki-dóssága pedig elő-nyös használatáért szavatol.

De...
Valódi Franck kell legyen. Bizto-sítékul szolgál ha a csomagocskák a „kővedaráló” véd-jeggyel vannak ellátva.

HEINRICH FRANCK SÖHNE S-AR-BUCUREŞTI-BRAŞOV

LINOLEUM

Leopold Haas

Nagy linoleum és szőnyeg külön-legességi áruház 2372

Főlerakat:

Timişoara, Lloyd-sor
Telefon 10-31 Telefon 10-31

Lerakatok:

CLUJ, ORADEA-MARE.

Kivételes ajánlat:

Viaszosvászon:

Békeminőség, remek mintákkal 78 cm. széles	Lei	95-
100		120-
115		140-

Bőrvászon:

Kárpitosok, könyvkötők, kocsi- és autó-gyártók, részére nagy választékban, 120 cm. széles . 98-

Linoleum:

Perzsa és parkett minták 70 cm. széles	140-
90	195-
padlóbevonásra parkett, perzsa és egyszínű	
200 250 és 300 cm. széles négyzetméterre	230-

Szőnyegek:

tutó, nehéz minőség 70 cm. széles	85-
90	130-
ágyelő	200-
Ebédülő szőnyegek 200x300 cm.	1600-
„Karamani” ottomán takarók	1100-
Kókusz futók	185-

Gummiköpenyek

férfi- és női, legjobb minőség 950-

Temesvárt a cégnek csupán fenti lerakata van, egyéb fiókja nincsen.

Bérheadó nagy szántó.

A bertalani egyházközség és alkal-mazottjainak tulajdonát képező Brassó-Földvár vasutvonal mellett a nagy gyakor-lótéren fekvő szántóföldet, f. hó 26. vásár-nap d. u. 2 órakor a bertalani községházá-ban, egészben vagy részben 4 évre bérbe-adják. Bántépen holdanként 200— lej.

Közelebbi felvilágosítást ad Plontsch Mihály egyházatya Hosszu-u. 219.

Brassó, 1926. szeptember 14.

A bertalani ág. ev. hitvallásu egyháztanács.

9181

Rothenbacher étterem

Hosszu-utca 54.

Elismert elsőrangú konyha.

Minden este flecken.

Kiváló kükülömenli asztali- és fajt borok nagyban és kicsinyben. 9187

Figyelem!

Figyelem!

„FORD” autótulajdonosok, figyelem!
Szerezze be teljességgel, patentihozott találmányomat. Hosszu-iv, 2 támasztékkal, mely a tengelyt tartósabbá és az autótól való ülést kellemesebbé teszi, mivel a rugók elasztikusabbak és hajlékonyabbak lesznek. Kérjen ajánlatot a gyártótól és teltől: Telegdy Sámuel, Kolozsvár, Calea Traian 32. 9189

Silvania Műszaki R.-T.

Brassó, Kórház-u. 64 sz.
Sürgőny cím: SILVANIA. Telefon: 89 és 125.

A König Friedrich Augusthütte Dresden vezérképviselete raktárról szállítja a gyár gyártmányait u. m.: **keretfűrész, mindennemű famegmunkáló gépet, butor-, bognár- és fűrészüzem részére**

MASSEY-HARRIS petroleummotorok lerakata.

Allandó nagy raktár mindennemű műszaki cikkekben.

Figyelem!

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy külföldi utamról hazaérkeztem és **elsőrendű németországi varrógépeket, kerékpárokat** és ezek alkatrészeit a legjutányosabb áron szereztem be, úgy, hogy abban a kellemes helyzetben vagyok, hogy a **legjobb varrógépet** már 6000 lejtől **8000 lejig**, 10 évi jótállás mellett, **részletre is árusít-hatok.** Kiváló tisztelettel: **Erdős Mór, Brassó, Kapu-u. 29.**

Erdély és Bánát legrégibb és legmegbízhatóbb redőnygyára

Telefon szám 491 **Szántó Dezső, Oradea, Str. Mărășești 8.**

Esslingen-i redőnyök, acéllemez redőnyök. Vasszerkezetek. Gépjavítások. Bármiféle vasszerkezet-munka tervezése saját mérnöki irodám által.

Kérjen árajánlatot!

Beton-formák,

csövek, kutgyűrűk, lépcsőfokok stb. készítéséhez, gépek, cementletőcse-repek, üreges betontömbök, beton és salaktéglák stb. előállítására. Betonkeverőgépek. — I-a cementletések és az összes szükséges kellékeket cementárugyárak berendezésére raktárról azonnal szállítja

"MODERNA"

Építőipari Gépek és Radiátor Részv. Társ. Braşov, Kis-utca 12. Telefon 5-78. sz

Mielőtt gépeket vásárol, tekintse meg gazdagon felszerelt raktárunkat. Prospektusok és árajánlatok díjmentesen—

2131

Normális nyomtávu teljesen üzemképes

lokomotív

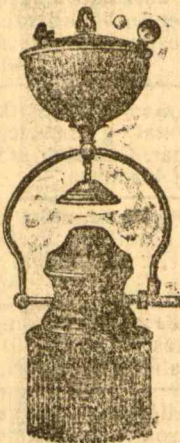
ipartelepeknek kiválóan alkalmas vasuti kocsik tolatására eladó.

Felvilágosítást nyújt az

ERDÉLYI NYILVÁNOS RAKTÁR R.-T.

Brassó, Vasut-utca 45.

2227

Tudja már mindenki, hogy a

Continental-fény

a legolcsóbb világítás

Ismertetést küld:

LUMINA CONTINENTAL

Boroşineu, Judeţul Arad

A legmodernebb lámpákkal.

40611

21 év óta fennálló ingatlan forgalmi iroda

foglalkozik lakások, házak üzleti helyiségek, gazdasági és gyári telkek bérbeadásának, eladás-és vételének közvetítésével.

őzv. Friedmann Mari

Brassó, Vár-utca 47. Telefon 45.

Itt az alkalmas pillanat!

Nagy árengedmény.

Óriási raktárunkat redukálni akarjuk és minden elismerten elsőrangú cikkünknel

20%

engedményt adunk.

WLAAT & WLAAT

BRASSO,

Kapu-u. 20.

Buzasor 2.

Csak legjobb minőségű áru!

Személy szállítást

új Fiat-autóval az ország bármely részében vállal **MELKUHN BANDI**, Schiel-garázs. Telefonszám 766

Dus választék szőrmekabátokban.

OLCSÓ ARÁK

Értesitem a tisztelt vevőközönséget, hogy raktáramat a legszebb szőrme árukkal egészítettem ki.

Dus választék saját készítményű szőrmekabátokban, melyeknek megtekintése vételkényszer nélkül a a nagyérdemű vevőközönség rendelkezésére áll.

Rókákat minden színre festek 380 lejért.

Rosenberg Simon

Brassó, Kapu-utca 9—11.

Szeptember 15-től Kapu-u. 42 sz. 243 alatt, saját házamban.

OLCSÓ ARÁK

Szolid kiszolgálás.

Kedvező fizetési feltételek mellett eladó vagy bérbeadó üzemben levő

szesz- és ecetgyár

Sfântu Gheorghe, (Sepsiszentgyörgy) város közepén fekvő Dr. Kupferstich féle szeszgyár, szeszfinomító és ecetgyár, nyolcszobás modern urilakás, főzői lakás, irodahelyiségek, raktárak, gazdasági-épületekkel stb. Az üzemek bármikor megtekinthetők. Érdeklődni lehet a tulajdonosnál: Eugen Szalai Sfântu Gheorghe, Str. Regele Carol 1.

9083

Költségvetéseket, terveket, előirányzatokat, villák, bankok, lakóházak, gyárak stb. részére készít

G. M. Cantacuzino & Schmiedigen

tanulmányi és építészeti irodája

Bukarest, Calea Victoriei 109.

Brassói képviselő: **SOMMER R.** mérnök, Kórház utca 59.

9083

Osztrák és magyar

zálogleveleket és székesfővárosi kölcsönkötvényeket a legmagasabb áron vesztek. **Balázs Gyula Cluj**, Str. Regina Maria 32.

9087

Aranyér
„Anusol” Soedecke

Aranyér ellen több mint 25 éve a legjobban elismert szer. Egyszerű alkalmazás, biztos siker. Minden fájdalmat azonnal megszüntet és meggyógyítja a gyuladt, sebes és vérző helyeket. Artalmas alkatrészekből mentes. Reggel és este egy kupocskát a végéig bevezetve. Minden patikában és drogériában kapható. Gyár címe: Goedecke & Co. Chem. Fabr. Leipzig.

RAKTÁR **F.H. MEES** BUKAREST CALEA GRIVIȚEI 61

APRÓ HIRDETÉSEK

Egy szó ára 6 lei. — Vastagabb betűvel 12 lei. — Allást keresőknek 25% engedmény. — Legkisebb apróhirdetés ára 60 lei. — Apróhirdetéseket a lenti eredeti árak mellett bizományosunknál is feladhat minden helységben, aki pontosan továbbítja azokat kiadónkhoz. Csak válaszbélyeggel felszerelt kérezőskódésekre válaszolunk.

Hölgyek! Tündérújjak kézimunka divatlap állandóan kapható. Kérjenek azonnal mutatóvány számot. Ára 70 — lej. Portó 8 — lej. A pénz előzetes beküldése ellenében szállítja és bővebb felvilágosítást is nyújt a **Brassói Lapok** könyvosztálya.

Keresek délutánra megbízható leányt 1 éves gyermek mellé. Cseh. Lencsor 31. II. em. 9159

Prima bánati dísznő-zsir jutányos árban kapható. Általános Fogyasztási Szövetkezet, Kapu-utca 62. 9087

Kiadó nagy **üzleteliségi** három raktárral, Kapu-utca 10. Értekezni I. emeleten. 8542

Cserep kályhák, kandallók, chamoite téglát szállít Dr. Jenciu cserepkályhagyár Pui. 8115

Nagy község
főterén jólmenő

**rőfös és rövid-
áru üzlet**
családi okok miatt azonnal eladó.

Ajánlatokat „Textil” jelíggel a kiadóba kérek. ----

Kitűnő vevőkörrel rendelkező vidéki rőfös és rövidáru kereskedés keres társat 3—500.000 lej tőkével. Ajánlatokat „Társ” jelíggel a kiadóba.

Férfi-férfi-nemű olyan mintha új lenne, ha Wlaat, Brassó, Buzasor 3, tisztítja. 7879

Gépirásra 2 hét alatt bárkit megtanítok. Obrassó, Malom-u. 8. Derzsi. 9076

Intelligens özvegy aszszony mint háztartónő, anyahelyettes vagy hasonlók alkalmazást keres. Leveleket: „Egyedülálló” 9089 jelíggel a kiadónkhoz továbbít.

Elsőrendű jól főző intelligens nő ajánlkozik magános urakhoz háztartónőnek, esetleg magános urakhoz is elmenne. Leveleket „Nyugodt otthon” jelíggel a kiadóba. 9157

Favágómotor 14x15 mtr. vasrács, egyhengeres mágnes, eufon 30 magyar lemezzel, turista távcső, stereoszkóp sok képpel, ingaóra, vaske-rekú kézi székér, új falada festve, jutányosan eladó. Bochkornál, Brassó, Vasut-u. 8. 9054

W. D. Jeli

5 barázdás 50—60 lóerős

benzin motoreke

egy Indrig daráló malom 6-os benzin-motorttal eladó azonnal. Üzembe megtekinthető. TULKÁN JÁNOS SIKLÓ. (Arad megye.) 9178

Mindenmü olajmag-vaknak modern prése-inkkel való

vámsajtolasát

elvéllatjuk. Olajmagvakat olajat és pogácsát vásárolunk.

ARADI OLAJIPAR R. T.

ARAD. 9138

Telep: Calea Aurel Vlaicu

133155. Telefon 135.

Iroda: Bul. Regina Maria

13. Telefon 501, 90, 355

Egy négyes Clayton Schutleworth kazánnal, üzemből, kifogástalan állapotban, férjem hirtelen halála miatt azonnal eladó. Özv. Skurtu Györgyné, Arapatak, Háromszék megye. 9147

Uri családnál két magyar diák teljes ellátást nyerhet. Cím 9145 szám alatt a kiadóban.

Eladó 13 hizott sertés 41 lej árban. Hadnagy Vincze birtokosnál, Ször-cse. 9142

Jó házból való fiú pek tanulónak fölvetetik. Brassó, Árvaház-u. 17. 9120

Ki volna hajlandó fiatal tehetséges leányt a színes pályára kitaníttatni. „Vissza fizetés” jelíggel a kiadóba kérek. 9141

Egy idősebb jó munkás **fodrász** segéd okt. 1. be-lépésre kerestetik. Ugyan-itt felvétetik egy **manikűrös** is. Rüll Máttyás, Brassó, Vasut-u. 30. 9140

Kapu-uticában irodának vagy raktárnak kiadó nagyobb helyiség. Érdeklődni lehet **Weiszfeiler** Testvéreknel, Kapu-u. 64. 9139

Sertés zsir nagy mennyiségben 76 lejért eladó. Só nagyáru, Targut-Săcuesc. 9132

Műmalom két hengeres teljes felszereléssel eladó. — Megkereséseket „Komplett” jelíggel a kiadónkhoz továbbít. 9131

Kötőgyártósegédek állandó alkalmazást találnak. August Adleff kö-tőgyár Șighișoara-Să-gesvár. 9119

Kisbirtok tehenészet-nek, kertészet és ménészetnek alkalmas. kertből nyíló 15 hold szántó, kaszálló 5—6 tehénnek er-dőslegelő. 3 szobás ház gazdasági épületekkel Előpatak fűrdőn eladó. Kásás, Sft.-Gheorghe. 9119

Eladó új, modern, bőrfedeles és hajtó kocsi. Szabó Márton kocsiagyártó Brassó, Hosszu-u. 74. 9059

Eladó a Transilvania r.-t. sepsiszentgyörgyi vasutállomás mellett létesítendő ipartelepének területéből mintegy 12 15 kisebb beletelek létesítésére alkalmas ház hely. Érdeklődőknek köze ebbi felvilágosítást adnak: Dr. Bajkó Zsigmond ügyvéd, Brassó, Kut-utca 2 b. sz. és Demény Gábor sepsiszentgyörgyi lakos. 9043

Volt áll. polg. iskolai tanár, aki tökéletesen beszél németül, megfelelő állást keres. Cím 9154 sz. alatt a kiadóban.

Egy könyvkötősegéd, aki önállóan dolgozni tud, azonnali belépésre kerestetik. Deutsch Testvérek Resicabánya. 9174

Gőzgép 12—16 H. P. eladó. Depner téglagyár Hőltővény 113. Brassó megye. 9171

Háromszék megye-ben Kézdivásárhely kö-zelében bérbe adó circa 150 holdas gazdaság. Lucerna. Jóhere, őszi vetés-sel elő és holt felszereléssel. A birtokon van negyven marha részére istálló, magtár és lakás, amely nagyobb folyó mellett fekszik, úgy hogy a belsőségén hosszabb ideig bolgár kertészet volt. Cím megtudható 9170 sz. alatt a kiadóban.

Tizenöt éves rőtőskereskedő segéd, fonalszakmában is jártas azonnali belépésre állást keres. Cimeket kérem Bodó László ur üzletébe, Turia de sus. Jud. Treiscaune.

Eladó ház. Hőltővényben a 178 szám alatti ház csűrrel és istállókcal, ujonnan javítva, nagy udvarral eladó. Közlebbit: Hotel Predeal Brassó, Vasut-u. 53. 9162

Egy fiatal fűszerke-dősegéd és egy tanár azonnali belépésre felvetik. — Petrișor János Hosszu-utca 90.

Paplanos-műhely rendezés, új kartolók 5000 lejért eladó. — C. Löbl hírlapiroda Arad.

Jobb leány állást keres mint szakácsnő, vagy szobalány. Cím: Brașov Ciocrac 19

Külön bejárattal berendezett szobát keres a városban vagy annak közelében két intelligens fiatal ember. Cím a „Bankhivatalnok” jelíggel a kiadóba kér.

Megvételre keres sürgősen **turógyártó** mot, juh- és tehén-tel. Levélbeli felvilágosítást szolgálat Fekete Árpád, Jud. Hunedoara.

Eladók antik Biedermeier szalonok, komódok és egyes antik tárgyak. Egy faragással díszített gyönyörű modern ebe-üveg, porcellán, mála-japan szervizek, nappali szőnyegek. — Bernad Sepsiszentgyörgy, C. Vodă 31.

Ügynökök

SINGER-varrógép részletfizetése-s adására felvételek helyben és vidéken Csik, Háromszék, Fogaras és Brassó megye részére. Jelentkezni **Bourne & Co. Brassó, Tehenpiac**

Ajánlatokat kérünk 2.30 mm. hosszúságú 15—20 cm. középátméretű

bányafára

lehetőleg azonnali szállításra.

CZELL KÁROLY CSOPORT Br-só, Str. Principele Carol No

9180

12.000 konyha

használja a legnagyobb megalégedéssel a **Krbekné-féle**

A Házicukrászat Kézikönyve

című munkát, amelynek V. kiadása most jelent meg és ismét kapható minden könyvkereskedésben s a Brassói Lapok minden bizományosánál.

12.000 háziasszony

konyhája bizonyítja, hogy a Krbekné-féle Házicukrászat több száz világos és pontos receptje alapján a legegyszerűbb és legkomplikáltabb tészták a legnagyobb könnyedséggel készülnek el.

Kitűnő torta receptek!
Ara 40.— lei.

Postai megrendeléseket azonnal elintézi a **Brassói Lapok Könyvosztálya**

Paplanpohely és mindenféle toll állandóan kapható Halmos Mártonnál, Oradea. 8763

Biztos megélhetést nyújtó jóforgalmu **fodrász** üzlet eladó, okt. 1-i átadásra. Rüll Máttyás, Brassó, Vasut u. 30.

Veszek 100 vagon búkkavagy tölgy tűzfát, 20 vagon kiválasztott burgonyát. Eladók lisztet, bármilyen mennyiséget, ab Ploesti állomás. Veszek buzát minden mennyiségben. Ajánlatok Manolescu, Ploesti, Calea Câmpinei 182 címre kéretnek. 9012

40 éves, nős, gyermek-telen, első osztályú fő-számvevő, ki a kétfős könyvvitelben, valamint a mezőgazdaság minden ágára kiterjedő tökéletes jártassággal bír, nov. 1-ig bármilyen időben elfoglalandó ispáni, felügyelői, vagy raktárnoki állást keres. Ajánlatokat „Szakember” jelíggel a kiadóba kérek. (Regátba is elmegek) 9166

Nagy gyakorlatu egyén-kinek telessége elsőrendű szakácsné, vendéglőt el-számolásra, vagy fixre is átvenne. Cimeket „Szer-galmas” jelíggel a kiadóba kérek 9156

Izr. uricsalád **felvesz teljes ellátásra**, zongora használattal 12—15 éves leányt. Cím 9163 sz. alatt a kiadóban.

Barótan a főúton levő Bartalis-fele ház eladó. Virányi, Kut-u. 48. 9160

Gépirásra 2 hét alatt bárkit megtanítok. Obrassó, Malom-u. 8. Derzsi. 9076

„**Contabil rutinat**” in Industrie și Banca, Bilanțier, perfect Correspondent románă, germană, fran-ceză. Caut post. Adresați la adm. ziarului sub No. 9182.

Kazánok és vízfűtő-nyok kisebb és nagyobb javítását feleség mellett vállal vidéken is. Vajda Lajos Brassó, Raktár-u. 27. 9184

Nagyon olcsón eladot-nak: használt ablakok, ajtók, egyes butordarabok stb Postaré 18 házszám alatt. 9113

Házmesteri állást keres fiatal gyermektelen házaspár. Cím 9185 szám alatt a kiadóban.

Ecetgyárvezető állást keres. Leveleket „Ecetes” jelíggel a lap kiadónkhoz továbbít. 9177

Szűfő bármilyen autóhoz állást keres. Cím 9176 szám alatt a kiadóban.

Önállóan dolgozó varróleányok felvételnek. Fekete-u. 8 sz. 9175

Kerestetik butorozott szoba külön bejáratú. Ajánlatok Lópiac 4. Dubbs illatszertűzet. 9173

Eladó szép fekvésű 91/2 holdas belsőség régi kúrával és melléképületekkel. Csoma kuria Gelencze. Ugyanott eladó 2 holdas belsőség faház-zal és melléképületekkel. 9172

Nyomatott a „Brassói Lapok” nyomdavállalatának körforgógépén Brassóban.